

GAZDASÁGI LAPOK

25. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Junius 20.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32—58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.

NYERS PONYVÁK // GABONAZSÁKOK

REPCZE BEHORDÁSHOZ // JUTA ÉS LEN

SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK

.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..

MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

Saárdi gróf Somssich Imre tulajdonát képező, Somogyvármegyében, Polhás község határában, Somogyszobb vasúti állomástól mintegy 5 kmtr távolságra fekvő birtoka 1909. márczius 1-től egymásután következő 12, esetleg 15 évre, írásba foglalt zárt ajánlatok után haszonbérbe adatik, melyek közül tulajdonos szabad választást tart fenn magának. Nevezett földbirtok 1600 négyszögölével mintegy 2365 hold, mely művelési ágak szerint: szántóföld 1287, rét és legelő 980, kert 13, szőlő 2, adómentes 83 hold. Bővebb felvilágosítást nyújt az uradalmi főtiszttség Hetesen, posta és távirtda helyben, Somogyvármegye, ahol a haszonbérleti feltételek is betekintheők. — Közvetítők kizárva.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.		Biztosítéki alap:		Alakult 1900.	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával				1,980.100—	K
Tartalékok				1,255.767-35	"
				Összesen:	3,235.867-35 K
1901. évi fölösleg	90.349—	K	1905. évi fölösleg	61.730-60	"
1902. " " "	59.732-26	"	1906. " " "	39.243-65	"
1903. " " "	109.331-73	"	1907. " " "	41.877-32	"
1904. " " "	72.483-23	"	1908. " " "	81.088-76	"

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsölegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsölege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalék engedményben részeltettek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

Őszi trágyázáshoz a Thomassalakiszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegolcsóbb foszforsavas munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva!

Két nagy erdőbirtokot

fenyőállománnyal (feltétel: méltányos árajánlat) keresünk Magyarorszáiban.

Leidenfrost László és Bauer Antal

Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 10., földsz. I.

Telefon 166—66.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes szél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán.

Malomépítész. Teljes szivattyuművek.

AJÁNLIJA:

Szabad. rendszerű „Egyetlen” magyar lenvető-gépét 27—43 sorral. Szab. „Zala-Drill” sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répavágó- és ekékéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges nóstabéllyal ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Földmivessziskolát

végzett, 3 1/2 évi gyakorlattal, 26 éves, nőtlen, erélyes, megbízható, felmondatlan állásban levő egyén júl. 15., vagy aug. 1-re megfelelő állást keres. Címe a kiadóban 878 szám alatt.

41 éves német gazda

nagy szervezőképességgel és legmodernebb gazdálkodási módszerekkel megbarátkozva, a ki Németország nagy intenzív gazdaságaiban és hosszú éveken át az állami telepítésekénél nagy sikerrel működött, keres legjobban ajánlatok és bizonyítványokra támaszkodva, mielőbb megfelelő hatáskört a külföldön. Reflektálók I. P. 5860. jegy alatt Rudolf Mosse. Berlin S. W.

Irnoki,

vagy segédtszti állást keres, f. évi december 1-én való belépésre egy érettségi vizsgát tett és a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, 11 és fél évi gyakorlattal bír, 37 éves, nőtlen, izraelita vallású fiatal ember. Címe: Sonnenfeld Ödön. Ó-Hódos-pusztá, u. p. Enying, Veszprém megye.

Gazdasági szakirodalom

minden ágában jártas, keresztény vallású, özvegy, szakiró, tanár, uradalmi irodában, csupán ellátás ellenében, alkalmazást vállalna. Nyelvismeretek, gazdasági levelezésben, könyvvitelben jártas. Megkeresések Gy. K. szakiró címre intézendők Faluszesmesre, Somogy megye.

Gazdasági

intézői, ispáni állást keres, gyermekkorától gazdaságban nevelkedett, 31 éves, keresztény, okleveles gazdatiszt. Jártas a mezőgazdaság minden nemében, könnyvezetésben, térfelmérések, térképezés, épülettervek készítésében is. Kívánatra elvállalná a birtok kezelését haszonbérleti alapon szavatossági rendszer mellett is. Cím: Árvay B. Készthely, Lehel-u. 14.

A gróf Esterházy-féle

földmivessziskolát június hó végén több, részben a katonasorozáson már tullevő növendék végzi; kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmivessz, ki a gazdaság és szőlőmivellés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni óhajtok forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatóságához Csákvárra.

Betöltendő állások.

Gazdasági

összes betöltendő állások közül vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. József-körút 38.

Báró Springer Gusztáv

ő méltósága vágóvölgyi uradalmában nőtlen segédtszti állás betöltendő. Csak oly egyének pályázhatnak, kik magyar, honpolgárok, magyar gazdasági tanintézetet végeztek, a tót és német nyelvet legalább némileg bírnak. Ajánlatok Pálmai Emil jószágigazgató, Bucsány Nyitra-megye, címére küldendők.

Nagyméltóságú

Gróf Karátszoni Jenő ur bánlaki hitbizományi uradalmában üresedésben van egy gyakornoki esetleg irnoki állás. Gazdasági tanintézetet végzett pályázók küldjék be bizonyítványmásokkal felszerelt kérvényüket „Uradalmi tisztartóság” czime alatt Bánlakra (Torontálm.). Gazdasági gyakorlattal és a német és oláh nyelvet bírók elsőbbségben részesülnek.

Kiscsaládu,

izr., értelmes gazdatiszt, ki a magyar, román és esetleg német nyelvet bírja, július 1-i belépésre keresek. Bizonyítványok, igények megjelölésével, Brück Vilmos, Nagytopolovecz.

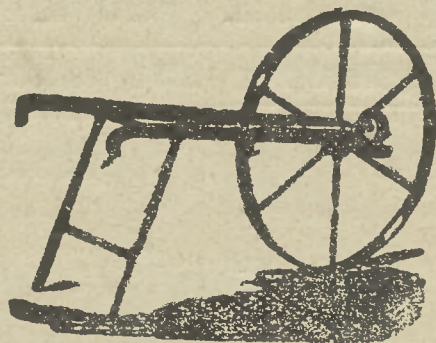

Amerikai és minden más rendszerű mosógépek, facsarógépek, mángorlók

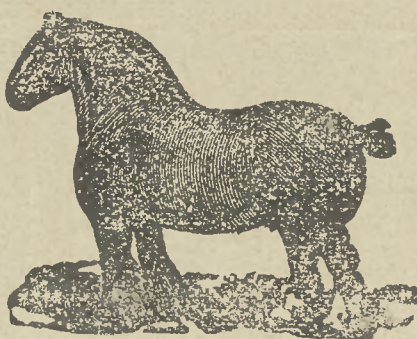
legjobb kivitelben.

Háztartási cikkek
Schottola Ernő
Budapest, Váci-körút 53.
Árjegyzéket szívesen küldünk.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárban, Győrött.

Muraközi

hidegvérű (nóri) igás

tenyészlovak

és

tenyészmenek-

nek közvetlen a tenyésztőtől vagy vásárokon való beszerzésénél szolgálataimat a t. gazdaságközönség b. figyelmébe ajánlom. A vásárok jegyzékét kívánatra szívesen megküldöm. Leglelkismeretesebb kiszolgálás.

Ia referenciák!
Fischl Jakab
Ligetvár

posta Murakirály (Muraköz).
Sürgőnyezim:
Xp. Fischl Murakirály.
Küldöncz Ligetvár.

V. BÁRÓ ACZÉL-UTCA 3. AVIGSZINHÁZ MELLETT. KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET!

Keltetőtojások

tavaszi szállítására előjegyezhető REITTER OSZKÁR főkapitányánál Nagybeeskereken.

Angliából hozott fajtisza telivér elsőrendű

Fehér Orpington

Fehér Wyandotte (amerikai kintinó téli tojó)

Sárga Orpington

Óriás pekingi kacsa

tojások darabja 60 fillér. Törés és rázásmentes, teljesen biztos csomagolás faldobokban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybeeskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések.

Allami nagy aranyérem.

Őszi szállításra előjegyezhető elsőrendű óriás angol emdeni libákra drbja 25 K.

Örökség-felosztás miatt egy felsőmagyarországi

BIRTOK

2300 magyar hold, nagyon szép erdőségekkal, elegendő épületekkel és leltárral, mérsékelt áron eladó. — közvetítők kizárva. — Ajánlatok

Leonhard Forner
Teschen, Österr.-Schlesien
czimre, lehetőleg német nyelven kéretnek.

Figyelem!

30.000 pár cipő!

4 pár cipő csak 7.50 kor.

Fizetésnehézségek folytán több nagy gyár megbízott, egy nagyobb tömeg cipőnek jóval az előállítási áron aluli elfecsevelésével. Eladók ezek folytán mindenkinek: 2 pár férfi és 2 pár női fűzőcipőt bőr, barna vagy fekete, kapnival, jól szegcselt börtalppal, elegáns, legújabb divat. Nagyság szám szerint. Mind a négy pár ára csak 7.50. Szétküldés utánvétellel.

P. LUST, KRAKAU 456.
Kicsérelés készséggel, esetleg a pénz vissza.

Kéveköző-zsineg

vastag, 140 cm. hosszúságban, ezre 11.— korona.
Hauschild Albert, ezelőtt Nedelko Sándor, Budapest, Károly-körút 15., kötélgyártó. Alapított 1838.

Elsőrendű eredeti

bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít

Bauer Mór
tenyész- és haszonállatkereskedő

BUDAPEST. Iroda:
VI., Felsőerdősor-utcza I. sz.
Istálló: Ujpest, Károlyi-u. II. sz.
Telefon 93-95.

Pannonia Szálló

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

„UNION” kéveköztel

nádból — nem jutefonál.

Alkalmos kötőanyag mindennemű kéve megkötésére. Tartóssága alapján, éveken át használható.

Anton Werunsky
WIEN VI/2

Gumpendorfer-Str. 102.
Minta és árjegyzék kívánatra díjtalanul és bérmentve.

POSNANSKY és STRELITZ

aszfalt és kátrány vegyi termékek gyárai

Erzsébetfalva, Bécs és Witkowitz.

Városi iroda: Budapest, VI., Podmaniczky-utcza 27.

Aszfalt fedéllemez,
Elszigetelő lemez,
Falaszfalt,
Carbolineum,
Szurokfáklya,
Hővédő-anyag, stb.

Különlegességei:

Kátránymentes „GLORIA” cement-aszfalt fedéllemez.

„PERMANIT” fedéllemez (gyapjúnemezelem) saválló.

„COLORIT” piros fedéllemez.

Aszfalt elszigetelőlemez ólombetéttel.

Elsőrendű muharmag,

legalább 5 mm. vételnél a 15 kor., vasut Nagybeeskerek, kapható:

Friedmann Alfrédnál, Nagybeeskerek.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direct forrásból közvetítik. Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utcza 2-ik szám, Telefon 311.

Eladó

3 HP benzínmotoros szivattyúmű kocsira szerelve, szívó-nyomó csövekkel, három hétig használt, majdnem új állapotban, vízszállító képessége percenként 3—400 liter, beszerzési ára volt 5800 K, eladási ára most 2500 K.

Kucses Károly,
Makó.

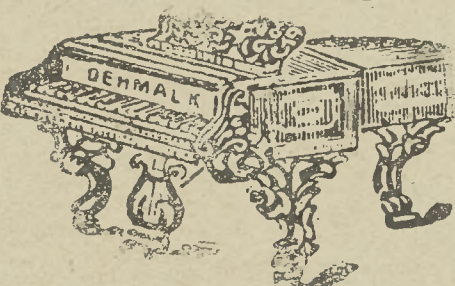
ZONGORA,

= pianó, harmonium =

csakis szolid gyártmányu angol mechanikával, a pécsi kiállításon az aranyéremmel kitüntetve, köztük Ehrbar & Schweighoffer, a legolcsóbb árak mellett.

Javitások és hangolások szakszerű kivitel. — Olcsó bérlet.

DEHMAL KÁROLY, zongoragyáros,
Budapest, IV., Károly-körút 20. szám.

Csak egy idényben használt Umrath és Társa gyártmányu, Klinger rendszerű cséplőhöz alkalmazható

Simaszalma-sajtó

kitűnő állapotban, teljesen felszerelve, igen előnyös árban eladó Eckstein Vilmosnál, Nagybeeskerek.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozsunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8
Negyed évre. 4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árbau fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	429
Somogyi levél. — Horváth János	429
Tárhoza. Iródeák koromból. II.	430
Levél a szerkesztőhöz. — Erdős Lajos	431
Néhány komoly szó a Kőszegi-gépről. Ifj. Sporzon Pál	433
A IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszus kirándulása a budafoki m. ktr. pinceszemestéri tanfolyamhoz. — Teleki Andor	434
A permetezésről. — T. A.	435
A magyar szőlő, gyümölcs és zöldség értékesítésének akadályai. — Strikó Sebestyén	435
Könyvismertetés	436
Kérdések és feleletek	436
Kérdések: Tavasszal vetett őszi buza. Ú. J. — Czél-szerű bélyegzése a marhának. B. Zs. — Kőfal tetőzése. W. Gy. — Fokhagymaszagu tej. B. K.	436
Feleletek: Ló-lábgörös herelés következtében. Dr. K-é. — Védekezés a vértetű ellen. Kadosa Gyula. — A rovarfogó enygyűrtök alkalmazásának ideje. Kadosa Gyula. — Mit kell tenni a luczerna-bőve és álczája ellen. G. T. E. — V. Szabó János. — A vértetű a szőlőben. Ordódy Lajos	437
Hírek	437
Aprók: Szőlő- és gyümölcsfakarók tartóssá tétele. — Hány mázsa répa kell egy mm. cukor előállításához? — A zöld fülesztés a dohány javítása.	

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Takarmányszüke kilátásban. — Dobják már is piacra a marhát. — Hasonló állapotok Németországban. — Az árpa fejlődése és kereskedelmi helyzete.)

Az ország legnagyobb részében tömérdek eső esett, s csak némely részeiben beszélhetnek esőhiányról. A sok eső a termés fejlődésére jótékonyan hatott, úgy hogy általában jelentékeny javulásról lehet szó. Ott, a hol a gazok nem állottak a buza fejlődésének útjában, erősen megbokrosodott, a sarjakat is megnevelte és ezzel a tatóngó ritkaságot nagyon kipótolta. A gazos buzák maradtak gazosak, tehát ritkák és alacsonyok. E hét elején a buza az Alföldön már teljesen kihányta a fejét. A déliebb Magyarországon már el is virágzott, — de egy sürgöny, melyet a Bácskából kaptunk — kategorikusan ezt jelenté: „Buza alig hogy elvirágzott, legnagyobb mértékben rozsdás.” A Pestől fölfelé fekvő megyékben a buza kalászt csak a hét elején kezdte hányni. A rozsdának még semmi jele nincs. De hát még messze van az aratás. A Budapesttől fölfelé eső vármegyékben az árpa már teljesen kikalászolt és jóval előbb fog aratás alá kerülni, mint a buza, a melynek érése július közepe előtt semmi szín alatt sem várható. A rozsok is más években ilyenkor a homokokon már szökülnek. Ez idén még nagyon zöldesek. Az ország ama részeiben, a hol sok az eső, nagy elmaradás van a kapálásukban. A napszám ára (női) már a forintot is meghaladja, főleg répa-termő vidékeken, a hol az esők minduntalan kiverik a munkásokat a földekről és ennek folytán a munkák nagyon halmozódnak. A réteket a hét

elején megkezdették kaszálni, de a sok luczernás még mindig ázva feküdt a hét elején a földön, mert lehetetlen volt feltakarni. Azt hisszük, hogy a hét végén meg fog jelenni a földmívelési miniszter első mennyileges kérdése. Megjegyezzük, hogy ez csak nagyon hozzávetőleges lehet, mert senki sem tudhatja, hogy a későn kelt buzákat nem fogja-e a hő megcsapni, nem lép-e föl még a rozsdá és más bajok? A mi benyomásunk az, hogy országos átlagban szó sincs arról, hogy a múlt évi eredményt elérjük, de azért inséges évtől nem kell tartanunk, pedig 4—5 hét előtt erre mindenki joggal gondolhatott.

Németországban nagyon panaszkodnak, hogy az angol buzák majdnem kivétel nélkül kifagytak és csak azok a buzák maradtak meg, melyek vagy honi németfajták, vagy a melyek német és angol buza keresztezései. Ebből az következik, hogy az angol buzákra a jövőben reá sem hederithetünk. Olyan buza, mely 6 évben 3-szor fagy ki, az nem jöhet komolyan szóba nálunk Magyarországon, de a németek is kiábrándulnak már belőle.

Nagy marha depeccatio előtt állunk. Magyarország azon vármegyéiben, a hol vörös herét termelnek, takarmány inség fenyeget, mert a vörös heréket ki kellett szántani. Ennek következtében a gazdák már most igyekeznek szabadulni a marhától; a vidéki városok tömve vannak eladó marhával és Bécsbe is óriási felhajtások vannak hetenkint, főleg azért, mert sok a felhajtott sovány marha. Németország jelentékeny részében Pommeraniában, Thüringen és Délnémetországban hasonló a helyzet és tartanak attól, hogy ott is takarmányinséggé fog ki-fejlődni, minek folytán ott is megkezdették a marha piacra dozását. Ezen okok miatt jó ideig nagyon olesó lesz a marha. Azok a gazdáink, a kik a heréket kiszántva bükkönyt vetettek, jól jártak, mert a sok eső miatt a bükkönyök jól nőnek és pótolhatják a heréket. A baj csak az, hogy a kiszántott herék 20%-ába sem jött bükköny. A gazdák sajnálták a pénzt 15—20 frtos bükköny magért.

A sok eső hatása folytán a tavasziak rendkívül szépen fejlődtek. Akár mennyi gatyakötésig erő árpát lehet látni, kihányt kalászkokkal: de van máris sok szőke árpa és mennyi lesz még, ha majd a szemek telni kezdenek és súlyukkal lefelé fogják vonni a kalászt.

Míg a buzánál már előre lehet gyanítani az új buza árait, addig az árpánál a legnagyobb homályban vagyunk. Ezen nem is kell nagyon csodálkozni, mert hiszen még nem tudjuk azt, hogy lesz-e világos, poczakos árpánk, azután megázik-e a németek és angolok árpája? Az bizo-

nyos, hogy a készletek úgy szólván nullák és azért az évad kezdetén valószínűbb a szilárd hangulat mint később. Németország felé árpa kivitelünk, sajnos, évről-évre hanyatlik, hogy mennyire, arra világot vet a következő kiviteli statisztika. A közös vámterület kivitt:

1905/06-ban 4 millió mmt.

1906/07-ben 3·7 „ „

1907/08-ban 2·8 „ „

1908/09-ben 1·9 „ „

Ezen hanyatlásnak oka az, hogy az orosz takarmányárpa csak 1 márka 30 fillérrel juthat be a német területre, holott a mi árpánkért 4 márkát kell fizetni. Az orosz takarmány árpából pedig elég sok sört főznek. Ez év tavaszán a német parlament erősen sürgette azt, hogy a belépő állomásokon denaturálják az orosz árpát úgy, hogy sörfőzési célokra abszolute ne legyen használható, mert az orosz árpa dédelgetése a németországi árpatermelőknek is nagy károkat okoz. Ha ennek eredménye lenne, akkor megjavulna a kiviteli statisztikánk, de ebbe bizni nehéz levén, czélszerűbb lenne az angol piac meghódítására gondolni, illetve azt visszaszerelni. Könnyen ez menni nem fog, mert az angol vevők előttünk nyilatkoztatták ki azt, hogy olyan megbízhatlan kereskedelemmel mint a magyar, már tudniillik a mellyel érintkezésben voltak, nem állanak szívesen többé összekötetésbe. Ez bizony nem hizelgő nyilatkozat és onnan ered, hogy akadtak kapzsi kereskedők, a kik becsapták az angolt, nem törődtek azzal, hogy az angol többé szóba sem áll senkivel, a hol egyszer megcsalták.

Somogyi levél.

Tekintetes szerkesztő úr! Nem is képzelem, milyen nehéz ama szives kívánságának megfelelni, a miben kérte, tájékoztassam vidékünk termés kilátásairól. A mint öntudatos szemmel járom a határt, kénytelen vagyok konstatálni, hogy mint az ujjaim, minden tábla más és más jellegű. Annnyira változatosak, hogy — ha megengedi — bizony kitérek a számok egyenes bevallása elől és inkább vázlatrajzot közlök.

De mielőtt ennek érdemleges tárgyalásába kezdenék, szólok először régi jó falusi szokásainkhoz hiven az időjárásról. Ezen is nehéz eligazodni. Még a Meteort is kizökkenti néha rendes kerékvágásából a Jupiter holmi váratlan beavatkozással, hát akkor mi gazdanépek hogyne állanánk tanáctalannul az időjárás szeszélyeivel szemben, mikor már a lábszárak, derekak reumas jóslásaira sem adhatunk. Az sem biztos.

A csöszünk eddigelé értett mindig valamit az időjárásról, lévén saját bevallása szerint „kényes csont” a lábszárában, de most az is cserben hagyta és pedig éppen lóherszárogatás alatt. Megkérdeztetvén, úgy tisztázta a dolgot, hogy az

MEGJELENT

**TAVASZI SZŐLŐ, KERTMIVELÉSI
ÉS HÁZTARTÁSI ÁRJEGYZÉKÜNK**

DUS TARTALOMMAL.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-uteza 31. szám.

Hasonlóképen megjelent = **géposztályunk** legújabb = árjegyzéke.

ADRIANCE aratógépek,

mindennemű

talajmivelő eszközök

legelső minőségben.

elmúlt 10 nap alatt annyi lótni futni valója volt a határban, éjjel-nappal, a sok és kapás takarmány féle érdekében, hogy bizony érezte ő azt a bizonyos csontot sajogni, mozgolódnia egyre, de nem volt biztos benne, az eső végett fája, avagy a jövés-menés miatt. És nem szólt és a lóher megázott. Lelke rajta.

Május időjárásán sok függ az aratás illetőleg. Ez régi igazság. Hogy a május mily nyomorúságosan találta vetéseinket, beszámoltam már velem. Tehát hüvös, csapadékos májusért imádkoztunk. No lett is, még most sincs vége. Lett pedig úgy annyira, hogy május 9-ére virradóra majd csak hogy el nem vitte akkor még egyetlen örömminket, a rozsokat a fagy. Bizony megijedtem nagyon. De hála istennek alaptalanul, mint később lassanként kitudódott.

Esőnk is volt bőven, csak mindig hideg, tehát nem nevelő. Rétek füve, buzák mind gyengék maradtak sokáig, tavasziak sárgulni kezdtek, kapások vetése félben maradt, késett. Akkor következett május közepén a váltakozó enyhe meleg, borus, majd fényes napok. És csudák történtek a határban. Elmondani ugyan nem tudom, de éreztem, és csudáltam az erős Istent, ki pár nap alatt haragos sötét, széles sásu buzát tud teremteni olyan táblára is, a melyik vékonyabb volt a leggyengébb zabnál és unisono mindenki elítélte: már régen ki kellett volna szántani. Várok a táblán 4—5 mázsát a mi pedig az idén jobban megéri, hogy meghagyjam, mint 4 éve a 7 mázsás, az ára miatt.

Május 20-tól kezdve hirtelen, életre keltek a buzák mindenfelé, úgy, hogy a már kész kétségbeeséstől megmenekedtünk. Igaz nagyon, hogy sok-sok buza nagyon ritka, és épp oly mértékben gazos; az is igaz, hogy buzáink fejlődési stádiuma ugyszólván táblánként más és más dicsekedni valóknak nincsen semmi, hanem mégis nyugodtabb a lelkünk, jobb izü a betevő falatunk, mint ma egy hónapja. Így igaz.

Nagyon lassan hozta ki a buza a fejét, ép oly lassan virágozik is, a mi normális időjárást föltételezve azt sejtetné, hogy lépcsőzetes lesz az érés, tehát az aratás is, ha Péter Pál el nem másítja az igazságot. A buzának szép a feje, vállas, erős, hosszú. Ha megtehetik, pótolhatja némileg a zártság hiányát. Jó órában legyen mondva, rozsdá még nincsen. Hanem pipitér, buzavirág több mint elegendő. Azt is hiszem, ha valaha, az idén elvállik, ki csávázta volt a buzáját helyesen. Az állandó csöpörgő időben jó módja lesz

kifejlődni, bujálkodni. Mentsen Isten mindenkit, de majd elvállik.

Május második fele a lehető legkedvezőbb időjárást hozta vetéseinkre. A váltakozó langyos esők, utánna egy enyhe borult, majd néhány ragyogó fényes nap egy hét alatt, haragos fekete zölddé változtatta a buza táblák színét, széles sást nevelt és eltűntette az üres kopár foltokat. Ma egy közönséges aratásnak nézünk eléje, ha tudniillik a további fejlődés és érés normális lesz. Szerintem a mai állapot a buzában két hatodrészt elsőrendű, három hatodrészt közepes váltakozó, egy hatodrészt határozottan gyenge. Csak még igen sokáig lesz az Isten kezében.

Rozsokra is az időjárás kedvező volt. Feltettem ugyan két nap a virágzás idején az uralkodott erős hideg szélről de nem lett válságos. Ablak maradt a kalászbán körülbelül 8—10 százaléknak, tehát egy aratórész erejéig. A májusi enyhe időjárás alatt megnőtt a rozs szalmája akárhány táblán egy öl magasra, jó zártságát megtartotta, eddig még nem dült. Ma már jól esik látni, a mint nap-nap után szemérmesebb lesz a rozs, egyre mélyebbre hajtja fejét, huzza súlyosodó kalász. Legjobb, igazán elsőrendűek azok a táblák, a melyeket az ősszel leirt módon aprólékosan finom munkával társas porhanyítóval és foszfór segítségével vettem.

Ha másként nem tudnám a rozsok állapotát tájékoztatnának a gazdatiszt örök kritikusa, az aratók. Vetélkedik egyik bokor a másikkal, melyeknek, mennyivel, miért jobb egyik vagy másik táblája. Érdekes mily élénken figyelte e kétkedő furfangos makacsul konservatív nép a műtrágyák előtte eddig ismeretlen hatásait. Ma esküsznek rá az őszi nagy kételkedők és örülnek a kilátásba helyezett kiterjedtebb alkalmazásnak. Nagyon ki tudják ő kelmék számítani, hogy a gazdaság műtrágyázása nekik a mutatózó természetöbbltetben igen tekintélyes keresetöbbltet eredményez a nélkül, hogy ők valamit is kockáztatnának, vagy bármivel is hozzájárulnának.

A műtrágyázási kísérletekre ezidén idáig kedvező idő is járt és jár ma is még, a szemképződés folyamata alatt. Érdekes is lesz az eredmény, alig várom már. A 12 holdas parcellák különösen a buzában váltak ki egymás mellett a trágyázatlannal szemben 6—8 napi előrehaladottabb fejlődéssel és szemmel látható teljesebb sűrűséggel zártsággal, hosszabb kalázzsal. Ha szabad lesz, annak idején közlöm majd az aratási és cséplési vágeredményeket a kísérletekről.

Vázolt állapotát a rozsok úgy összegezhetem, hogy 4 tizedrész területen elsőrendű, 4 tizedrész közepes, 2 tizedrész a gyenge reményű rozs.

Azonban mint az időjárás, a termés kilátások is közeli vidékenként igen nagy határok között ingadoznak. Hallottam 60% elsőrendű búzával is dicsekedni, de meg kétségbeesést is.

Tavaszi gabonáknak a milyen a talajerejük, ezidén úgy fejlődnek. Általában eddig jó közepesek. Igazán szép sötét színű árpám csak egy táblán van, védőnövény luczerna fölött. Kapott pedig a tábla 250 kg. Thomaslisztet holdanként t. i. a luczerna tartós élete érdekében. Az árpát szórva ritkára vetettük, ma kötésig ér s helyenként araszos kalászt hozott. Bizony nem vágtam le zölden. Csak az aratása sikerülhessen a magas luczerna miatt. 30 hold ilyen árpa, ha ritkás is, jó pénz ma. A többi árpák bizony világos színűek, de jól zártak és közönséges fejet hoztak. A legtöbbje alatt lóher van, lesz tehát gond az aratásukkal.

A zabok a mi hosszú turnusaink végén kényserregnek, tehát hamar meg kell elégednünk az állapotával. A legszebb erős, fekete zöld zabot Boglárán láttam, ligovo volt.

Az őszi árpa a télen sokat szenvedett. Ligetes, hullámos lett, olyan ma is. Nem rossz, de nem hálálta meg a jó trágya erős talajt, a mit kapott. Rozsot kaphattam volna rajta vagy félannyival többet.

Az őszi repeze a milyen kiváló szép volt a mult szeptember végén, oly szegényen indult új életre a tavasszal. Megviselte az októberi szárazság és a tél. Kiritkult bizony felére. Virágzása sikerült, becző van rajta elég, aratása már-már küszöbön van, de ha 500 kilogram lesz kis holdon, meg kell elégednem vele. Legalább az ára legyen arányosan magas.

A kapások vetése a kései kitavasodás miatt általánosan megkészt, a mi azt eredményezte, hogy mindenféle föltétlen kézi munka összetorlódott. Nagy úr tehát a kapás kéz ismét. Fize-tünk 70—80 krajczárt napszámba, elnézzük, ha későn, 1/27—7 órakor ér is a táblára a szomszéd falubeli dolgos, csak legyen. Cselédek, részes földet vállalók még többet is fizetnek, csak idejekorán tehesse munkáját. De meg ez a mi agyafurt népünk nem is akar napszámba dolgozni. És biztatják egymást, ha az uradalom napszámot nem kap, azért nem hagyja pl. tengerijét a gaztól elnyomatni, hanem kénytelen lesz nekünk kiadni részért, harmadosan elvállaljuk és keresünk

TÁRCZA.

Íródiák koromból.

II. b.

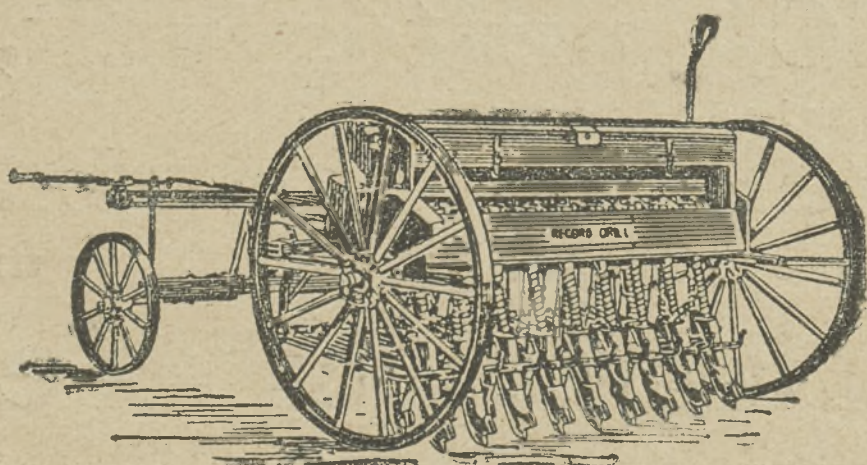
Bevetődünk N. városába, vasárnap volt, szeptember 8-iki utáni Mária nevenapja, tehát mentünk sorba az uri házakhoz. Mariskákat köszönteni, aztán ki a Z. hegyre, hol szinte akadt Irma s egyik családnál volt az ebéd, másiknál uzsonna, harmadiknál vacsora; hanem úgy 9 óra felé egyik kollegánk öccse, ki mint számtiszt egyik közeli (18 km.) faluba volt kirendelve s másnap reggel ott kellett neki tárgyalni a kupaktanács-csal, azt mondta: „Fiuk, vigyetek el a kordélyon K.-ra, nincs messze, ott letesztek s éjféltre otthon vagytok, kis 10 kilométer kerülő az egész, mi az a ti lovatoknak.“ Felültünk hát gigerlisen hárman a kordély egyetlen ülésére s soványak lévén, el is fértünk. Az ut műüt, tehát jó vala s mi csak egy repültünk K.-ra a jegyzői porta felé, hol az öcskös szállva volt; el is akartunk azonnal haza menni, a mint őt leszállítottuk, ez volt eltökélt szándékunk; hanem meg vagyon írva, hogy a pokolba vezető ut is

csupa jószándékkal van kikövezeve, így hát nem rajtunk mult, hanem a sors könyvében úgy vala megírva, miszerint mi ott maradjunk, mert ki jött a ház ura és parancsolója a notárius és leszedett a kocsiról és bemutatott a diszes vendégseregnek, mert náluk bucsu volt és a fekete rajkók rázendítettek egy jó talpalávalóra, úgy hogy éjfélt után fél 2 órakor hagytuk abba a mulatságot, mikor már égett talpunk alatt a föld. A megkönnyebbült kordélyon már csak ketten ültünk, a jól megabakolt ló vigan poroszkált előre, mi már nem az uton mentünk hazafelé, hanem torony iránt réteken, legelőkön, árkok s bokrokon keresztül s Isten kísértés volt a sötétségben ily területen áthaladni a kétkerekű járművön, mely oly könnyen fordult fel; de hát az Ur nem hagyja el övéit s mikor fél 3-ra füttyölt a cséplő mozdony, én is ott álltam a gép mellett, mintha csak most keltem volna fel a puha ágyból és végeztem funkcióimat, mintha aludtam volna egész éjjel. Hanem a déli 1 és az uzsonnai fél órát evés helyett alvással töltöttem és tény, hogy a princzi ezt észre ne vegye, az ételmet suttyomban megettem a csősz kutyájával, nem is tudódott ki turpisságom máig. — A legközelebbi szabad napon ellovagoltam arra, amerre hazajöttünk K.-ról, megnéztem a kor-

dély nyomát s elgondoltam, hogy nappal minden hajamszála — pedig akkor dus fűrtökkel ékesített fejem volt, nem oly kopasz, mint ma, — égfelé állt volna, ha erre kellett légyen kocsizni s a sötétség leple alatt egész nyugodt lélekkel hajtottunk keresztül mindenben.

*

Emlékezetes az a Jolán-nap is, mikor a hideg novemberi éjszakában megeredtek az ég csatornája s mi a szuroksötétségben mentünk haza; orrom elé tartottam a kezemet, de nem láttam, hanem jó öreg lovamra rávettem magam s a kantárt eleresztve biztattam, hogy vigyen haza, mit meg is tett hűségesen lassu trappban. F. társam — ki szegény már föld alatt pihen, — akkor még deli legény volt s gyönyörű sárga csikón lovagolt mellettem, de azt vélte, az én vén csatalovam lassan halad, ő gyorsabb ügésben megy haza, neki ugyis egy mértfölddel tovább kell mennie s elbucszott. Másnap délelőtt beállit s elmondja, mily baj érte: lova a gyors trappban nekiment a kovácsmühelyünk előtti nagy tökének és átbukfenczezett lovasával együtt rajta, de szerencsére egyiknek sem történt semmi baja — puhára estek, ott volt másnap is sárleányomatuk a tuskó mellett s mi a szerencsés

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.
Losonczi gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körut 32.

ugyanazon földön, ugyanazon munkánál 70 krajczár napszám helyett 2 forintot is, ha beüt a termés és nem parancsol senki sem mint a napszamosnak. Az okoskodás azonban nem egészen jól sült el, mert a már meglevő 4 eredeti Planet 8. számú lókapa kiegészítve másik négygyel, kiegészítette a bajból. A 100 hold házi tengeriből bizony nem részeskedem senkivel sem. Éppen a luczerna törésben és trágyázott földben levő kukoriczát lehet kiadni részesnek! Jó volna!

A magnak rakott tengeri rossz keléséről sokat panaszkodnak, az ürge is sokkárt tesz. Hermann tengerink azonban szép, csak színe sápadt, napfényt, meleget kíván. A korai csalamádévetéseket megcsipte a május 9-iki fagy, de ki nem ölte, csak hátravetette vagy 2 hétre a fejlődésben. Ezalatt pedig a vele kevert Victoria borsó élelmesen tuhnótt és most nyomja a tengerit. Jó takarmányuk lesz a teheneknek.

Szentgyörgynap hetében vetett Teleki csalamádénk keserves lassan kelt. A május elejei hideg esők erős kérget tömtek a talajára, úgy hogy legelőször is kézi kapálással kellett segítségére sietni, kupott azóta már kétszer lókapálást is; most szép. A sorát, ha majd száraz megre válik az idő, ki kell gazoltatni, a hova a lókapa nem férhet.

A cukorrépák általában kielégítők. A hol egyik főtermény, s gondozott földben bő maggal korán vetették és korán is munkálhatták, egyelhetők, még az általános kapálás ideje előtt; ott gyönyörű répatáblákat is látni eleget. Másodvetés kevés fordult elő, kivált a ki kéregmentesen tudta tartani talaját, míg a répa jól kikelt. Az ormányosok ellen való küzdelemben hatalmas segítség volt a május elejei hideg, dér, fagy. Mintha elsöpörték volna őket. Pedig volt ám kilátás április végén hatalmas mérkőzésre velük. Takarmányrépák legelsőrendűek a kevés boldogoknál, a kik már ősszel trágyázhattak és szánthattak alája. De tarlóra télen trágyázva, tavasszal egyszer szántva, pláne esős időben, bizony meglátszik a répan mindvégig. Utóbbi esetben vetés előtt, a talaj finom elkészítésére nagy segítségemre voltak a tárcsás boronák. A későn rögös földbe vetett répákat azonban a folytonos esőben agyonnyomással fenyegeti a gaz. Bizony szinte lopva-lopva dolgozhatunk benne, kilesve az időt, és adunk neki cukorrépának való aprólékos, finom munkát; nehogy mint tavaly 75 mázsás átlag teremjen.

A tavalyi répa a tavaszi válogatás után igen jól elállt. Tehát a téli beosztás sikerült úgy, hogy

ma van még circa 200 q. répám az ujonnan beállított göbők részére.

A korán veteti burgonyáknak nem volt végzetes a fagy, kiheverték, maholnap virágnak táblaszám. Már föltöltvük.

Luczernát is vetegettek többfelé az idén 8—10" távolságu sorokba kapás mivélésre.

Most is esik az eső, és pedig hidegen, széllel. Az utolsó 11 nap alatt ez a kilenczedik esős nap. És tessék takarmányokkal dolgozni. Szerencsém most az apró kupaczban való szárogatás, a mivel foglalkozunk, különben az örökös nyugtalanításban régen hirmondója sem lenne a lóhereszénám levelének. Behordhatnám, ha majd oda érünk a lóher csupasz szárát, a kórót. Azzal pedig Kellner sem tud tejet produkálni, dupla adagból sem.

Összevissza 35 szekér borjunak való pázsit szénát sikerült eső nélkül betakarítani, korai kaszálást, egyéb ázik minden. Ez a gazda sorsa. Tavaly volt szárogató idő quantum satis, de nem volt mit szárogatni. Az idén lenne takarmányom szépen és nem tudom fedél alá kapni. Pedig mindenhogyan ideje volna már, emelgeti az első kaszálás petrenceit a lóher sarjuja.

Ugylátszik igaza lesz félelmetesen a mi időjósunknak, Pizdóczy uramnak, ki már a télen éppen ilyen rossz szénaszárogató időt jövendölt. Igaz az is, hogy jó rozstermést is ígért, hát majd várjuk reconpensatióként.

Pedig de igen kár a sok szép takarmányért, mert van. Luczerna holdja adott úgy 18 q.-t, lóheret becsülöm 14—15 q.-ra kis holdanként. Zabosbükköny a hogyan áll, ígér 1½—2 szekérel, baltaczimról regéket mond, a kinek volt. Szapuka azonban gyenge nagyon. Kiegett tavaly nyáron. Csalamádénk is lenne szépen, csak sárga a sok esőben, és veri a gaz. Viszont csapadékhoz jutván a talaj az őszre való csalamádé vetése is jó reménnyel kecsegtet.

Az idej vetésű apró magvak jól keltek, jól fejlődnek. Az árpák talaja buja zöld a vele versenyre kelt lóheretől. Reménykedünk, hogy talán kaszálunk jó tarlóhereket. Kell is.

Alsó Somogyból, Baranyából árvizről, felhőszakadásról adnak hírt, és nagy vidéken „tisztá munkát“ tett jégverésről. (Ments meg Uram minket és mindeneket.)

Még valamit az állatvásárokról. Nem sok öröm van bennök. Alig számbavehető a forgalom. A szarvasmarhának ugyanis a javát, szépét 2—3 ivjáratból teljesen elhordták az olaszok az ősztől fogva. A felhajtás tehát leginkább abból

áll, a mit azok meg nem vettek, csupa apró cse-nevész, degenerált első és második keresztelésű raczi és kuli marha. Ennek persze ára nincsen. Jobbféle tinó, üsző, növendékállat hiányzik a vásárról, tehát hiányzik a vevő is. A valahogyan dugaszban maradt jobb képű tehenek, ha friss borjasok, kapósak Hamar fizetnek értök 420—480 koronát.

Bizony az olaszok által elvitt állatsereg 2—3 évjárat elitje, sokáig meg fog látszani, hogy hiányzik köztenyésztésünkön.

Ártartó és kelendő portéka a lóféle. Legkapósabb a jó külemű hidegvérű növendék. Még divat. De már nem elég, mint addig, hogy a lónak. dupla fara és bozontos bokaszőre legyen (ez a kiváló sömörtelep), hanem a vevőközönség igénye, izlése közeledik az ardenni típus felé. És ahhoz képest fizetnek is. A másik kapós facon a melegvérű ló. Ha épkezláb és némi vért is külel, már talál jó pénzért új gazdát. Nincsenek tulcsigázott igényei sem a vevőnek, mert csak nagyon kevésből lehet válogatni. Még a nem rég multban is oly szépen virágzott, értékes típus, a somogyi parasztló angol és másutt arabs vérről nemesisített formája kiveszőben van. Feltartoztatni is késő volna már. Elfoglalta helyét egy kiegyenlített, hibás külemű, gyakran rosszindulatu átmenetű alakzat, egy jellegtelen nagy tömeg, a hideg és a meleg vérnek első és másodrendű keverési produktumai. Ha talán tovább megyünk a megkezdett uton, elérünk valahova, a hol a mi sanguinikus vérmérsékletű parasztló hiába nyövi majd ostorát petyhüdt vérű lován; de ha csupán a divat tette kapóssá a hidegvért, furcsa világ lesz a divat, ha el talál mulni, mert a mi már csak volt, visszacsinálni bajos lesz. De zárom soraimat. Kívánok a gazdatársaknak bő aratást és vagyok a szerkesztő urgráciájába ajánlkozva igaz tisztelettel:

Sörnye, 1909. junius 15-én.

Horváth János.

Levél a szerkesztőhöz.

Bácsfeketehegy, 1909. junius 6.

Tekintetes szerkesztő úr!

Alulírott kisgazda, az itteni vetéseink állapotáról és a kisgazdák anyagi helyzetének fokozott sülyedéséről és a mind nagyobb mérvű kivándorlásáról kívánok írni, ha lenne szives ön soraimnak lapjában helyet adni.

Földünk az őszi árpa vetése legszebb idejében szép, e hó 10-én jól beázott. Az akkor már és az

megmenekülés örömeire vigan hörpintettük fel papamorgós poharaink tartalmát.

Hát mikor G.-ben gyűltünk össze Szt. István napján bucsura s az esteli tánczvigalom előtt bejártuk a helység nevezetességeit és több hölgy társaságában betértünk a nyitott kápolnába is, ott én egy szép leánnyal — kivel úgy magyar sógorság révén rokon s per te voltam — az oltár elé léptem s egyik pajtás adta a pap szerepét, megáldott és összekötötte kezeinket. Én pedig az oltár előtt azt mondtam a „lőlköm“-nek, hogy ha férjhez nem megy, mire én házasulandó leszek, akkor elveszem; „gilt“ volt a felelet, a tanuk igazolták a kölcsönös ígéretek megtörténtét s öt év múlva ő más neje, én pedig más férje lettem s azt hiszem, mindketten boldogabbak lettünk így egy mással, mint lettünk volna egymással.

Hej mert hát a szépnem volt mindig az én gyenge oldalam. Csaptam neki a szelet s kurizáltam ifju s idősnek egyaránt. Azt mondta az én csókos ispán bátyám, ki immár csak néhai, — hogy én még a seprünyélnék is udvarolnék, ha női ruhába volna bujtatva. A puszis szám-tartó urambátyám, ki immár angyalokkal vált czwikiket a magas menyországban, már 30 esztendő előtt elmondta, hogy mindenkit tud valakivel „szekirozni“, mert észreveszi, kinek udva-

rol az illető komolyan, de nálam soh'sem igazodik el, mert én minden asszony nép körül egyforma hévvel legyeskedem. — Igaza volt mindkettőnek. Fűnek-fának bókoltam s annyi zöldet tudtam össze-vissza beszélni vagy írnia a leányoknak, hogy egyik nagybátyám megkért, miszerint ne firkáljak több levelet leányának, mert még elcsavarom a fejét. — Minden negyedévben másra tudták ráfogni, hogy F. Z.-né lesz belőle, pedig hát egyik sem lett az; egyik szőkefürtű fejecske néhány év múlva egy fiskális keblén pihent meg; a gesztenyeszínű fürtökkel pedig egy esztendő múlva egy kollégám játszadozott; a feketeszemű hajadon nemsokára ülnőkné lett, a legjobb csárdástánczosnót pedig elvette egy szolgabíró, no meg akivel legtöbbet mókáztam boldogult fiatalember koromban, református papnévá gubózódott ki évek múlva.

De hát én sem kerülhettem ki sorsomat, addig addig forgolódtam a leányok körül, míg végre egynek állandó lovagjává csaptam fel és kilencz napi udvarlás után szerencsésen meg is hódítottam, azután leutaztam leendő apósomhoz — mert anyós már nem élt — s megkértem kezét, mit megkaptam s hat hét múlva vittem le a karsu leányzót a sokáczok közé. Azóta én csak 16½ kilóval, de anyjukom majdnem 40 nel nehezedett s nem karsu többé, hanem a 21 évi együttlét daczára is — a körülményekhez ké-

pest — elég boldogok vagyunk s csak okoz fej-fájást, hogy leányaink kelengyjét hogy és miként teremtsük majd elő. — Bizony maholnap megérem, hogy öregapának szólitanak, pedig Isten engem úgy segélyjen, nem szeretek még öreg lenni, elég, ha egy 30 éves uriembertől el kell fogadnom az „apa“ czimzést.

Hanem hát fel a főt, soh'sem halunk meg s leányaim lakodalman még tánczolni akarok én is; mert nem veszhet bármi sors alatt, ki el nem csüggedett.

Mikor S. megyében voltam diák, a szomszéd papi birtok tekintélyes alaku számtartójával volt főnököm jó pajtás, én meg a segédjével; összejártunk tarokra, bála stb., egyszer csak a szomszéd vármegyéből jön egy meghívó s mi felkerekedtünk, egyik szánon elől ment a két princezi, utánuk a másikon mi fiatalok. Persze nekünk jobb dolgunk volt, mert a mi kocsisunk kikerülhette azokat az árkokat, melyekbe az első szán belefartolt néha-néha, lévén előtte való nap óriási hófúvás s az utat régi magyar szokás szerint nem szegélyezték fák, hát sokszor megesett, hogy az árokba lépett egyik vagy másik ló s fel is borult a szán és a poczakos bácsi kigurult a hóra a mi nem csekély örömről, mert hát a káröröm az emberrel vele született tulajdonság. Z. megye határára érve mintha elválták volna a

Szivattyúk és Mérlegek Különlegességi gyár: **GARVENSWERKE**
Központi igazgatás: Bécs, II., Handelsquai No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W. Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

utána való napokban elvetett árpáink, az enyhe idő alkalmával a nedves földben néhány nap alatt szépen kikeltek és azután gyorsan fejlődtek. Kellően megerősödtek az ősön, és így nem rongálta meg a téli fagy e vetéseinket.

Azért hogy kikeletkor erősek voltak ezen árpavetéseink oly jól kifejlődtek a tavasz folyamán s ha csapás nem éri bőtermést adnak.

Most az aratás előtti napokban látszik meg az őszi eső áldása. Kár, hogy itt csak saját szükségletre vetünk árpát, mert ez termés mennyiségben évi átlagokban is fölülmulja a többi gabonáinkat.

Buza vetéseink, melyeket október hó első napjaiban vetettünk el, vetés után néhány napra ki is keltek, de ezek hogy korán megjött a tél, az ősön nem tudtak kellően megerősödni.

Az október utolsó felében vetett búzák és árpák pedig csak a tavaszi napokban keltek ki. A hosszú, többnyire hótalan tél miatt, a tavasz elején a buza és a késői árpa vetéseink gyengék voltak.

A márczius hó végén és április hó első napjaiban lévő meleg napos időkben a korai búzáink lehetősen jól fejlődtek. Ezidő szerint féltermést remélünk a korai búzáinktól. A késői buza és árpa vetéseink oly silányak, bármilyen kedvező lesz az ezutáni időjárás. Kevés és gyenge termést arathatunk róluk.

Ez évben nagy különbség lesz a korai és késői őszi vetéseinkben. A legtöbb éveken így van ez. Mindenkor több a reményünk a korai vetéshez. Itt ezelőtt nem igyekeztek vetni a gazdák, mert azon téves hitben voltak, úgy sem lehet tudni, hogy amely időbeli vetés lesz a jobb. Meg is itták sokszor a téves felfogásnak a levét. Sok kárunk lett a miatt, hogy későn vetegettek. Felével sőt egyharmad résszel is kevesebb gabonájuk termett, mint annak ki ugyan olyan földben korán vetett. Amióta meggyőződünk arról, hogy az őszi árpát szeptember hó 12—15-ig, búzát október hó 1—15-éig a legjobb vetni azóta az életrevalóbb gazdák mind igyekeznek ezidőben elvetni az árpát és a búzát. A zabot márczius végén vetettük el. Zabvetéseink gyengék. Mult hóban a szárukacsz pusztította, most pedig a levéltetű, zöldbogár lepte meg s így le van maradvá.

A kukoriczát Szent György hetében vetettük el, kelésben érte a fagy így nem ártott neki, szépen kikelt és jól egészségesen nő.

Szőlőink igen megfagytak pár darab kivételével. Az idén még pár hold szőlőről sem jut el

dásra, bár ha saját szükségletre terem elég, a kár sok 1000 korona.

Nagy hiba az a magyar kisgazdánál, hogy azon gazdasági rendszertől, amit egyszer már megszoknak attól nehezen állanak el, hogy újabbakkal, tökéletesebbekkel módosítsák, hogy fokozódják jövedelmeik.

A legtöbb esetekben akkor térünk át más gazdasági rendszerre amikor már nemzetiségeink némelyike, elveri a harmatot előlünk, mint az élelmes jószág a hunyászokodó elől. Nekünk csak a savóval kell megelégednünk.

Ez így van, ezt elvitatni lehetetlen. A multak és a mai anyagi helyzeteink bizonyítják ezt. Ha öntudatra nem ébredünk, ha a maradiság sülyesztő posványából nem igyekszünk idejében kimenekülni, ha nem a más, hanem a magunk fejével gondolkozunk, hanyagságot körültekintő szorgalommal nem váltjuk fel, akkor elébb-utóbb be kell következni végpusztulásunknak. Mivel mi kisgazdák képezzük a legnagyobb nemzeti erőt, pusztulás esetén elpusztulna velünk a nemzet, vagyis megszűnnénk nemzeté lenni és országunk névleg eltűnne a föld színéről.

Ha e bekövetkező katasztrófának elejét akarjuk venni, amit kötelességből kell megtennünk, a jövőben előljárassuk eszünket, ne hátul húzzuk, mint juhász a botját. Okulás vegett tekintünk vissza a mult idők lefolyásának eseményeire és keressük, kutassuk ki, hogy mi volt a legnagyobb oka annak, hogy a magyar föld nemcsak hogy nem gyarapított, hanem igen sok darab kisiklott a magyar gazdák lábai alól nálunk és az ország több helyén. A családi hajlék össze omlott, a családi tagok elzültek, szét szóródtak más ország és világ részébe, a szélrózsa minden irányában.

Ez a szomorú állapot ma is ismétlődik. Mind fokozottabb mértékben kénytelenek a kisgazdák vidékünkéről a vagyon és a munkanélküliség miatt idegen országokba és világrészekbe kivándorolni.

E bajokon minél előbb igyekezzünk valamilyen segíteni. Mert több köz-égek ügye az egygyé is már és nemzeti és országos ügy is. Mert hiszen nemzetet nép nélkül, országot községek nélkül alig lehet elképzelni. Tehát az ország a nemzet és a saját utódjaink érdekében, fogjunk tétovázás és habozás nélkül a cselekvés munkájához, de azonnal sürgősen. Csak mi készíthetjük elő az utódok boldogulásának talaját. Ha ezt elmulasztanánk minket vádolnak majdan az utókor gyermekei, rossz anyagi helyzetükért,

mint ahogy megvádolja népünk nagy többsége az elődöket, könnyelmű maradiságaik miatt.

A ki boldogulni akar, annak szemesnek, élelmesnek kell lennie. Az ezen való meggyőződés és okulás miatt, szükségünk van arra, hogy a meglévő községeink történetének jegyzőkönyvéből és a monda utáni hallottakból ismerjük meg, hogy csakugyan ezek voltak mindenkor a bajok okozói.

Tehát leirom röviden községünk települési és az azóta lefolyt történetét. Községünk a Bácskában 1785. évben telepített. A kunok hazájából a Nagykunságból jöttek le a protesténs magyar telepések.

A települtek az akkori szokás szerint gazdálkodás érdekében a jószág tartásra fektették a földet. Sok földet hagytak legelőnek. Sok jószágot igyekeztek tartani. Ennek hasznából fedezték a házi költségeket. Ezért gabonát csak keveset vettek. Azért, hogy a kevés vetést sem tudták jól elmunkálni kedvezőtlen időjárás esetén igen sokat nélkülöztek. A kevés vetésből a rossz mivelés miatt nem termett.

Nagyatyáink beszéltek a települő elődeinknek az első évtized lefolyása alatt, igen rosszul ment soruk. Ezért többek vissza költöztek régi honukba. A hatóság már kényszer eszközökhöz fogott, pandurjaival őrizett alá fogta őket. A kiket szökési szándékukon rajta csíptek, azokat elverték kegyetlenül a deresen és figyelmeztették őket, hogy csepü madzaggal kötik nyakukba a földet, ha nem akar nekik kelleni. Ezen szigorú intézkedés ellenére is voltak a kik vissza szöktek. Éjjel égvéghagyott méccsel hagyták ott üres szobájukat.

Egyszer aztán megállapodtak. De nagy nélkülözésben lehettek az első évtizedben. Az emlékül fenmaradt telepesei nótájukból is világosan kitűnik az, aminek szövege így hangzik:

Ezerhét száz nyolczvanötben
Jöttünk le Bács vármegyébe.
Tíz esztendő eltöltöttünk,
Mégse volt buza kenyérünk.

A robot dézsma békójának terhes nyűgjei miatt és hogy a földmivelési gazdálkodás és ipar itt akkor oly gyenge alapon állt, azért igen sokáig maradt minden csaknem egy állapotban; régiben 1848-ig a gazdasági rendszeren alig változtattak valamint. Az ipar nem fejlődött, nem volt kedvük gazdálkodni és ipart üzni. A szántóföldet nem javították, így ennek jövedelme nem fokozódott. És ipari munkát is keveset és hitványat készítettek, ezért ipari munka által is kevés jö-

havat s ott müutra jutottunk, melyre pár nap előtt hintettek jó öregre vágott kavicsot. No iszen nyikorogtak a szánok s mi a legközelebbi tanya beállítottunk, zálogban otthagytuk a szánt és a gazda ur bricskájába fogatva be, egy órai késedelemmel érkezünk meg a farsangi vigalom színhelyére. Hanem azért oda se neki, vigan tánczoltunk kivilágos kiviradtig s legkivált egy a felvidékről oda le került szép nevelő körül settenkedtem, egyenruhás alakommal feszítve, mint valami ujdonsült zászlós — pedig akkor már hat éves hadnagy voltam. Ha valami igen nagyot vagy szörnyű bohót akartam mondani a nagysámnak, akkor tótul szóltam; azt a publikum többi része nem értette s annál érdekesebb volt így a helyzet. — Azóta nem láttam ő szökéségét.

*

Emlékezetesek voltak az akkori nagy havak, a szomszéd falu (alig volt 3 kilométerre) gazdasági felesége s anyósával átjött princzipálisékhöz s négyes tarokkot játszottunk. Éjfélig kergettük a pagátot, de akkor már a hölgyek készülni kezdettek s noha váltig mondtuk: ne menjenek el, az este óta sok hó esett, bent rekednek, nem használt a tanács s kinek nem lehet tanácsolni, azon nem lehet segíteni. V-ék elindultak, én is hazamentem az ispánságtól 300 lépésnyire levő tuskulánomomba (melyből az ősszel egy átvirrasztott éjszakán kilencz darab tücsköt irtottam ki szerencsésen) s jóízűen aludtam reggelig, aztán végigjártam az istállókat és 7 óra felé reggelizni tértem be; de milyen nagy volt csodálkozásom, midőn V-ékat ott találom. Bizony ők elindultak, de a lovak az öles hóban nem bírtak előrehaladni, eltört a hámfa s a

lovakat a Gazi kocsis egyenkint vezette vissza. Jó, hogy holdvilág volt, a legközelebbi háznál bezörgettek, ott lakott az uradalmi kanász, az vitte a fiatal nagyságát ölben vissza a tisztalakhoz, a katonaviselt fia meg az öreg nénit czipelte, az ispán ur pedig a bundákat s nagykenődöket hurezolta. Így kerültek vissza főnököm lakására egy felórával elindulásuk után. Ilyen a téli utazás.

*

Három napig fujta a szél a havat, nem kaptunk postát sem; negyedik nap már égtem a vágytól, mit csinálnak a majorokban és a jó bosznyák lovacsámra felülve a legközelebbi tanya akartam kilovagolni, hanem majd belevesztünk a hóba; szerencsére lovam nem ijedt meg a fehér tömegtől s ha valami fuvatba lépett, rögtön ki is kaparta magát, akár egy macska.

CASE

automatikus : aczelcséplőgép

kezeléséhez **csak 6-8 munkás** kell.

Ezáltal egy cséplési idényben

1500-2000 koronát megtakaríthatunk.

Tüzbiztos.

Budapestben megtekinthető.

Uradalmaknak **próbára** is szállítja a
vezérképviselő:

**HAHN ARTHUR Budapest,
Üllői-ut 52/b.**

vedelemhez jutottak. Az abszolutizmustól megszabadulás óta 1848 után igen nagyot haladtunk közgazdasági téren. Nagyot változott gazdasági rendszerünk, ezáltal a földeink termő erőben nagyot fokozódtak. Az ipar is igen nagyot fejlődött miáltal nagy jövedelmet nyújt az iparosainknak.

Sajnos, e nagy haladásnak haszna csak egyoldaluan érintett minket, magyar kisgazdákat és iparosokat. A fő haszonnak, mi ebből származott az ide költözött nemzetiségek vették el hasznait. E haladás nekünk hasznos is, de káros is. Hasznos azért, mert földünk termőképessége nagyot fokozódott és az ipar fejlődése is hasznos ránk, mert most sokkal jobb gazdasági eszközöket kapunk.

De káros azért, mert a haladás fegyvereivel ránczigálták ki a sok magyar lábait alól a földet. Az ipari jövedelemnek is ők vették hasznát és még ma is ők veszik legnagyobb részben el a hasznat.

Azt, hogy miként ránczigálták ki a talajt a nekünk idegen nemzetiségiek és hogy mennyi hasznuk származott az ipar üzéséből nekik, érdemesnek tartom itt majd előadni a czélből, hogy a még alvó magyar gazdák kik még behunyt szemmel sötétben tapogatóznak, nyissák fel már egyszer szemeiket hogy lássanak. Okuljunk a saját kárunkon. Tehát e lap jövő számában soraimnak folytatása lesz, ha a tekintetes szerkesztő úr lesz szives a laphoz helyet adni soraimnak.)*

Erdős Lajos, kisbirtokos.

Néhány komoly szó a Kőszegi gépről.

Mint minden új dologról, úgy a Kőszegi gépről is a legkülönbözőbb vélemények hallhatók.

Kötelességemnek tartom, hogy a G. L. hasábjain is tisztázzam nem csak most, de a jövőben is az ezen ügyben felmerülő különféle nézeteket, már csak azért is, mert ha van valaki, aki e kérdésben komoly vizsgálódás alapján *komolyan* nyilatkozhat, az alulírott, aki a Kőszegi gépek fejlődésének első lépése óta nem a szobában és papíron kíséri figyelemmel, hanem azt kinn munkájában a lehető legszigorubbán ellenőrizte, bírálta.

A géppel végzett próbák eredményeiről annak idején a „Köztelek“ hasábjain beszámoltam. Itt csak annyit, hogy a gép teljesen beváltotta a hozzá fűzött reményéseket s ma oly talajmivelő gép áll a Kőszegi gépben a gazdák rendelkezésére, amely az elképzelhető legideálisabb talajmunkák az eddigi költségeknél hasonlithatlanul olcsóbban végzi el.

*) Csak tessék folytatni, szivesen fogadjuk. Szerkesztő.

kezésére, amely az elképzelhető legideálisabb talajmunkák az eddigi költségeknél hasonlithatlanul olcsóbban végzi el.

Bebizonyult tény, hogy a Kőszegi gép életképes, az ma bátran kimehet a gyakorlatba és oly forradalmat, oly átalakulást fog létrehozni a mezőgazdaság terén, melyet ma azok, kik e gép munkáját csak hallomásból vagy felületes megtekintésből ismerik még állmodni sem tudnak.

Mult évi és ideai kísérleteim és vizsgálataim alkalmával meggyőződtem arról, hogy a mai Kőszegi gép „érett“. Vizsgálataimat minden elfogultság nélkül a lehető legnagyobb szigorúsággal és gondnal végeztem s csak így sikerült a folytonos külső munkák alatt rájönni egyenként a gép hibáira, hiányaira, melyeket Kőszegi az ő geniális eszével ma mind pótol és kijavított.

Vizsgálataim alkalmával neki állítottam a gépet a lehetetlenségeknek, hogy a legelrejtettebb hibája is kitűnjön. Nem hittem senkinek, Kőszeginek sem, csak saját szemeimnek és saját mérési eredményeimnek. — Épen ezért merek úgy nyilatkozni, ahogy már a mult évben is nyilatkoztam és azért írom most is e sorokat, hogy felvilágosítással szolgáljak gazdatársaimnak e világra szóló dologban.

A G. L. május 23-iki számában Fehér Zoltán barátom igen jól és helyesen ismerteti a Kőszegi gép munkáját, meglátszik minden során, hogy a tapasztalt és elfogulatlan gazda tudásával figyelte meg a gépet s annak munkáját. Ha minden gazda ilyen intelligenciával nézné és bírálná a Kőszegi gépet, akkor nem hallhatnánk annyi sületlenséget, mint a minők egyikére később rátérünk.

Az egyik panasz így szól:

„Hátrány az, hogy annyira hasítja a talajt, miszerint nem lehet közvetlen utána akasztani a vetőgépet, mert a magvakat igen mélyen raktározna és azok kikelése veszélyeztetve lenne, legfeljebb a tengeri vagy lóbab ilymódoni vetését lehetne megkoczkáztatni, de ez is kétes kimenetelű lehet esetleg.“

Ez nem egészen így van. Tény, hogy ha a vetőgépet a gép után akasztjuk, annak járó kerekei be fognak süppedni a puhán fellazított talajba, de hát a vető csoroszlyákat nem kell egészen leereszteni, csak éppen annyira hogy a csoroszlyája vége meghúzzassák a magházat. *Az meg nem sülyedhet le*, mert nincs hova sülyedni, alatta nincs üreg, de finoman aprózott föld, melybe éppen csak annyira sülyedhet, amennyire a mag önsulya következtében állhat be, ez pedig ugyszólván semmi.

Különbö is tervezet tárgyát képezi a gépre szerelhető vetőgép, mely a műtrágyaszóró szerkezettől mögött lesz elhelyezve úgy, hogy a gép egyszerre talajt művel, műtrágyát szór és vet. — A gép után futhat majd egy egészen könnyű henger, vagy a csoroszlyák után nyomóhengerek, mely éppen csak annyira nyomja meg a legfelső réteget, hogy a mag a legideálisabb helyzetbe kerüljön csirázásra.

Campbellezni nem kell, mert ha pontosan megfigyelik a barázda keresztmetszélyt, igen érezhetően kitűnik, hogy az felülről lefelé majdnem mértani pontossággal tömődik mindjobban össze és a barázda fenékké a szó szoros értelmében össze van ragasztva.

Erről számos esetben meggyőződtem már a mult évi kísérleteim alkalmával is.

Egy második passzus így szól.

„A gazos földeken a gép bizony össze-vissza vagdossa a gáz is, de ebből valami kevés a talaj felületre is jut, ami nem kellemes, ha szántás illetve kapálás után eső jön, mert akkor újra megfogamzik a gyom s kihajt hamarosan.“

A legkisebb 2 hengeres próbagép itt dolgozik állandóan Óváron az akadémiai birtokon. Ezt idehoztam, hogy a növény termelési kísérleti állomással karöltve kísérletezzünk munkájával növénytermelési szempontból is. Mult héten feltört a gép 7 hold lekaszált rozsoszul sikerült őszi rozsot. Ennek természetesen több gyök-törzse és gyomnövénye fenn maradt, illetve felkerült a felszínre is. Jött egy kis szóró csepergés, éppen elég arra, hogy megfogamozzék a fennmaradt gyom. Nem tapasztaltam, hogy megfogamzott volna. Nem is lehet, hisz megvan szezsckázva a gyöktöves is.

Végül az a kérdés vajjon „tartós-e a gép szerkezete? Vajjon meddig fog szolgálni ezen gép? Kifizeti-e magát? Nem tuldrága-e?“

Ezekre a következőket válaszolhatom:

A szerkezet tartósságát biztosítja a kiváló anyag és a szerkezet végtelen egyszerűsége. Persze nem nyilatkozhatom még én sem az évek számáról, de amennyire én ismerem úgy a gépet mint anyagát, egész nyugodtan állíthatom, hogy ameddig a cséplőgép vagy ameddig a gazdasági benzinmotor (cséplőmotor) eltart addig a Kőszegi gép is eltart. Kopás nélküli gép nincs. Jó kezekben tovább tart, rossz kezekben hamarabb romlik az ami romolhat. A kopásnak kitett részek kicserélhetők. Legtöbbet kophatnak a kapák, ezek darabja 5 korona körül lesz mindenestől és pár szegeccsel egy ügyes

Másnap conventiót kellett mérni az egyik távoli majorban, hát másik paripám a kis számba fogtam, felültettem Lajcsit, a lovászt, s elindultam csengve-bongva a sok csilingelővel ellátott szerszámmal s amint elakadt a ló, Lajcsi leszállt, ellapátolta az utban levő felesleges hógörgeteget és megint haladhattunk pár puskalövésnyire. Persze 7 óra helyett 9-re értünk ki s dél helyett úgy uzsonnaidőben kerültünk vissza, de azért mindhárman, t. i. ló, Lajcsi meg én nagy étvágyal pusztítottuk el az ebédet.

Mindezek dacára betegség nem bántott s minél czudarabb időben mászkáltam kint, annál egészségesebb voltam; szegény jó anyám, ki kisgyermek koromban igen sokat kényeztetett, eleget csodálta vasegészségemet, mert gyermek-

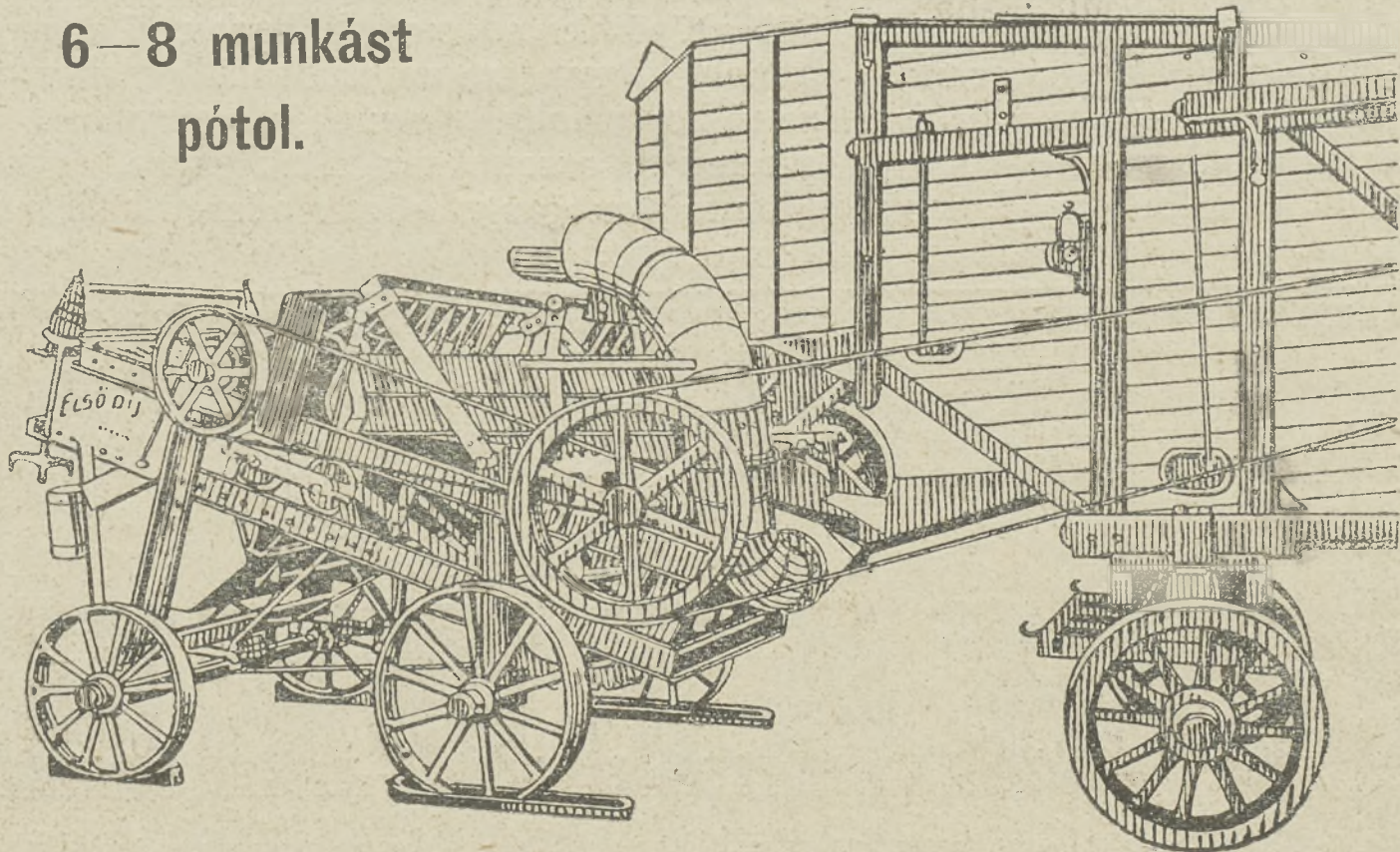
ségemben sokszor voltam beteg, de alig multam 9 éves, már idegenek közé kerültem, megedzöttem s most is csak néha jut a náthának eszébe felkeresni tar fejemet. Igaz — nem tagadom — volt egyszer fogfájásom, husvét hétfőn kaptam, a sors büntetése volt, mert engedélykérés nélkül mentem el a pusztáról; megfogadtam, hogy kihuzatom azt az ármányos lukas fogat, amint berukkolok Bécsbe — oda hívtak május 1-ére hadgyakorlatra, — ha még egy csipetnyit mer fájni a gonosz esont. Mi volt az oka, mi nem, azt a jó ég tudja, de már 25 éve ennek s máig sem fájt fogam s mig családóm apraja-nagyja használ fogesepeket, plombiroztatja a fogait stb. és kihuzatott legkisebb csemetém is néhány odvas fogat. Az én fogaim nem fájnak, soha nem szo-

rulnak fogorvosra s minap is még vasat rágtam velük, t. i. így volt a dolog: leányom ridiküljének láncza szétnyilott, én fogó hiján a kinyílt lánczszemet fogammal akartam összeszorítani, de biz az fogaim között maradt, széttörött.

Most pedig elbucsuzom egy időre ismét az íróasztaltól, mert kisütött a nap s a nagy költővel elkialtom én is: „Ki a szabadba látni a tavaszt!“ — Majd ha ismét esős idő lesz s a mezei munka szünetel, akkor újból kezembe veszem a tollat s visszaidézem emlékembe a multakat, addig is viszontlátásra, kedves olvasóim!

Fehér Zoltán.

6—8 munkást
pótol.

WELGER-féle szabaldalmazott szalmaprés-elevátor (kazalozó)

az **egyedüli**, mely minden emberi segítség nélkül, **teljesen önműködően** kötöz is. Bálok nagysága **szabályozható!** Alkalmazható **minden gyártmányu** cséplőhöz, **anélkül**, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé. Elpusztíthatlan tartósságu, feltétlenül megbízható, háládatos szerszám. — **Kizárólagos** gyártója és egyedüli elárusítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár részv.-társ.

Budapest, VI., Váci-ut 19. — Tessék prospektust kérni. Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

kovács 10 perc alatt kicserélheti. Szakadhat a lánczok egyike. Új lánczszem 15 perc alatt be-tehető. Fogaskerék kophat vagy törhet de ez is kicserélhető. A legkényesebb része a motor, ez minden elképzelhető tűzpróbát kiállott, ezt nem félttem most már, pedig ettől félttem eleinte leginkább.

Hogy kifizeti-e magát?

Hátha valaki nekem azt a munkát, amit a Kőszegi gép egyszerre végez, egy szántással, két boronálással egy Campbellezéssel, egy hengerezéssel és egy tövisboronálással meg tudja csinálni, akkor azt mondom, hogy nem fizeti ki magát. De addig mig ezt nekem — a homokot kivéve — a közép-kötöt talajtól kezdve fölfelé ad oculos nem tudják megmutatni azt mondom, hogy igenis, kifizeti magát.

Fehér Zoltán barátom költségszámítását nem bírálok, csak annyit jegyzek meg, hogy egy 1200 négyzetöles holdnak 7" mélyen történő (vetés alá) Kőszegi-féle ideális munkája 5 K 88 fillérbe kerül, míg fogatos erővel 10 koronán alul így — ilyen munka elő nem állítható. Majd erről Razgha Ernő barátom fog nyilatkozni részletesebben.

Egyebekben köszönöm Fehér Zoltán barátom sorait az ügy nevében.

És most rátérek a G. L. május 30-iki számában Schmahl Gottfried urnak „Érvelések a Kőszegi gép körül” című közleményére.

A sületlenségek olyan konglomeratuma ez a közlemény, hogy igazán restellenék vele komolyan foglalkozni, ha nem az lenne a célom, hogy először is rámutassak a cikkíró ur állításainak lehetetlenségeire s másodsor, hogy a gazdaközönség előtt már előre is fellibentsem a leplet azokról, a kik részint tudás hiányában, részint egyéb okokból támadják, vagy támadni fogják a Kőszegi-gépet. Mert amennyire hasznos, sőt kívánatos a legkérelhetetlenebb, de *tárgyilag* kiitika, annyira nevetségesség és károsok a nagyhangú kirohanások, melyek alól rendszerint kilátszik a lóláb.

Schmahl ur azzal kezdi, hogy a mozgalom Óvárról veszi kezdetét.

Hát bizony igen tisztelt Schmahl ur, az Óvárról kiinduló mozgalmak előtt kalapot kell emelni!

Innen olyan mozgalmak indultak ki, melyek nélkül Magyarország nem állana a mezőgazdasági fejlettség azon fokán, melyen ma áll.

De Schmahl-féle mozgalom, hála Istennek, még nem indult s nem is fog innen kiindulni. Azt mi itt jóelőre megbuktatjuk!

Azután nyugodtan folytatódik a cikk, minden előzetes bevezetés nélkül ilyenformán:

„Mint látjuk (— hol látjuk? —) a benzinfo-gyaszítás elég tekintélyes, úgy hogy alig képzelhető el, hol vész el ez a sok erő?” és erre megadódik a következő klasszikus válasz:

„Valószínűleg az áttételeknél vész el, a motor nem közvetlen lévén a forgódob tengelyére applikálva *s az áttételeknél az erőkből rendszeren 90% vész el.*” (sic!)

Erre a hihetetlenül „naiv” állításra kértem cikkíró urat, hogy valjon milyen erős gőzgép kellene egy közepes nagyságu (ugynevezett 8a) cséplőgép meghajtására, mikor a cséplőgép dob-tengelyére átlagosan 12 tényleges lóerő kell?

Czikkiró ur szerint, miután az áttételeknél az erőkből rendszeren 90% vész el, kellene a géphez éppen 120 (egyszázhusz) lóerős gőzgép, mert 90% erő elvész — az 108 — s így marad meg a szükséges 12 lóerő.

Látott már cikkíró ur 120 lóerős cséplőloko-mobilt?

Én még nem láttam.

Az elmékedés egyik további kristálya így csillog:

„Hiszen a kapák apránként *kaparják*, haso-gatják a talajt, oly nagy súlylyal sem kell számítani, mint a gőzmagánjáróknál, a puha talajnál, tehát mire kell itt 60 HP?”

Ha látta volna — lehet, hogy *nézte*, de nem *látta* — cikkíró ur a gép működését, akkor tisztába lenne azzal is, hogy mi az az apránként való kaparás 2.5 méter szélességben, másodper-czenként 0.8 méter előhaladásnál, mikor a *kapa 16 cm. vastag, 19 cm. széles és 18 cm. mély szeletet vág fel másodper-czen-ként kétszer.* Ilyen kapa pedig van a 60 HP-os gépen 39 darab. Mondom, ha látta volna cikkíró ur a munkát, akkor nem kérdezné, hogy mire kell a 60 lóerő. A *kaparás és kapálás* közti különbséggel ugyilátszik nincs tisztában cikkíró ur.

A böleselkedés tovább így folyik:

„Ha azonban a dobra volna aplikálva közvetlenül (t. i. a hajtómotor), akkor a gép tovább-mozgatására a hátulsó kerekek hajtására külön kellene ismét egy vagy két motort szánni, mert a forgódobra alkalmazott motorok a szállításhoz nem érvényesülhetnek.”

Ebből jó aztán a következtetés.

„Mint látjuk, a motoros eke problémája még nincs teljesen megoldva. A „megvant” még korai elkiáltani ilyen aránytalan erőfogyasztásnál?

Dehogy sincs meg! Czikkiró ur remekül meg-oldotta a kérdést!

Megvan! — gratulálok!

Azután jó a részvét így:

„Azután sajnálatos körülmény az, hogy a szállítási menetesség nem szabályozható.”

Ugyan, ugyan t. cikkíró ur! Hát nem méltóztatik tudni, hogy a 9—11" mély szántásnál a gép perccenként 22.26 méter, a 7" mély szántásnál a gép perccenként 53.82 méter, a 4" mély szántásnál a gép perccenként 62.82 méter, szállításhoz a gép perccenként 96.00 méter utat tesz meg? Hogy ezt megtehesse, nagyon természet-szerű, hogy a menetességeknek változtathatóknak kell lenni, mint a hogy így is van, még pedig egyszerű fogaskerék átváltással.

Azután jön egy furcsa mondat:

„Üresen, rakomány nélkül 5 km. kevés, a fölös lóerőszám kárba vész, a mi a saisonban idő-vesztességgel is jár.”

A mondat első részére itt a felelet: a motor szállításhoz 5.7 kilométert tesz meg, de jegyezze meg magának t. cikkíró ur, hogy ez a gép nem szállításra, hanem talajművelésre készült s ha még ennél is gyorsabban akar haladni, azt is lehet — csak csináljon hozzá való utat.

A mi a mondat második részét illeti, ezt őszin-tén megvallva nem értem, mert nem tudom fel-fogni, hogy minő saisonban jár idővesztességgel a kárba vesztett fölös lóerőszám, vagy a fölös lóerő-szám, ha kárba vész, hogyan jár az idővesztességgel is, vagy az idővesztességnek mi köze a fölös lóerőszámhoz a saisonban is, vagy . . . de tovább már nem tudom.

És most jön a kritika gyöngye, mely így szól:

„A benzinmotorok forgássebessége nem szabályozható, mivel perccenkénti 1200—1500 robbanás alapul (sic!) s így a könnyű önsúly s elég olcsó üzem daczára, a gép nehezen érvényesül.”

Hát igen tisztelt cikkíró ur, tudja mit jelent az a perccenkénti 1200—1500 robbanás?

Az éppen 2400, illetve 3000 fordulatot jelent perccenként!

Látott cikkíró ur ilyen gyorsforgású benzin-motort? Van cikkíró urnak a benzinmotorról fogalma a „benzin”-en túl is? Nec sutor ultra crepidam! Lássá igen tisztelt cikkíró ur, így lesz a bombából — szappanbuborék.

De most befejezésül még néhány komoly szót.

Ismeretes a magyareMBER szalmalángos tem-peramentuma. Ha valami megtetszik neki azt *mindjárt* akarja. Így van ez azokkal is, a kiknek tetszik a Kőszegi gép. Azok *mindjárt* akarják.

Fogadják el t. gazdatársaim a következő *ko-moly tanácsomat. Ne vegyenek addig Kő-sze-gi gépet, mig nincs hozzá való gépé-szük!* Akármilyen kitűnő a Kőszegi gép, ha nincs olyan kezelője, a ki annak minden csinját-binját alaposan ismeri, az nem fog tudni dol-gozni.

Emlékezzenek csak vissza a közelmultra, a kéveköti aratógépek tömeges alkalmazására. Ugy-e addig nem tudtak boldogulni a géppel, mig ki nem ismerték, addig ócsárolták, rossznak mondták. Mikor aztán a beállott viszonyok kö-vetkeztében kényszerítve lettek a kéveköti használni, akkor megismerték s ma már moso-lyognának azon, alig pár év mulva, a ki a ké-veköti gépet rossznak mondaná.

A hova Kőszegi gépet vesznek, ott már kell hogy jóra való gépész is legyen. Tessék — ha gépet akarnak venni — ezt a gépészt leküldeni Bajára, a ki ott Kőszeginél egy hónapig maga szereli fel a megvett gépet, a ki ott a gyárban megismeri azt nyers állapotától végig, a kit ott belegyakorolnak a gép vezetésébe és kezelésébe. Ez az ott betanult gépész otthon minden baj nélkül fogja tudni vezetni a gépet s ha valami non putarem történik, tudni fogja, hol keresse a hibát s hogyan javítson rajta.

Hígyjék el t. gazdatársak, az a néhány forint s az a néhány nap, a mibe a gépésznek kiküldé-tése belekerül, ezerszeresen visszatérül. Ne ül-tesse nek a parádés hintóra — bivalyost!

Ifj. Sporzon Pál
tanár.

A IV. nemzetközi tejjgazdasági kongresszus kirándulása a budafoki m. kir. pin-czemesteri tanfolyamhoz.

A mult héten lezajlott nemzetközi tejjgazdasági kongresszus egyik igen érdekes pontját a buda-foki kirándulás képezte, a melyen a kongresszus-nak majdnem 200 tagja vett részt. A kirándu-lásnak főczélja az volt, hogy az itt egybesereg-lett számos előkelő, minden országbeli vendége a magyar borok kitűnőségéről és a magyar pin-czegazdaság előrehaladottságáról meggyőzzük és ezáltal előmozdítsuk azt, hogy kitűnő hegyi borainkat a külföld megismerje. A kitűzött czélt el is értük, a mennyiben minden nemzetbeli ven-dégeink a látottakról és izleltekről a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak és el fogják vinni tüzes és zamatos boraink híret messze orszá-gaikba.

A kirándulásnak, mely *Dobokay Lajos* min. tanácsos ur, a m. kir. földművelésügyi minisz-terium szőlészeti és borászati osztálya érdemdu-s főnökének vezetése alatt állott, gyönyörű idő kedvezett és a nemzetközi társaság a hajóuton alig tudott betelni a mi szép Dunánkon látható fenséges panoráma szemlélésével. Budafokon a vendégeket *Rácz Sándor* főfelügyelő, a m. kir. pin-czemesteri tanfolyam igazgatója fogadta és kalauzolta a legelőzékenyebb módon. A vendé-gek sorba megtekintették a gyönyörű, tágas szik-lába vájt pinczékét, a melyek francia szakem-berek véleménye szerint még a Champagne vi-lághírű, krétába vájt pinczéit is felülmulják, to-vábbá a töltőgető csarnokot, a gépraktárt és a különböző legmodernebb borkezelési gépeket, a melyek egy része munkában állott, végül pedig az új borkostoló és árverezési csarnokban disze-sen terített oszonnára gyültek egybe, a melyet a tanfolyam igazgatósága rendezett a kirándulók tiszteletére.

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
Kisarankás

LÓHERÉ
és
LUCERNA
magot

vásárol
a legmagasabb árakon
HALDEK
magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

Gyors egymásutánban vonultak most fel, a magyar szőlőhegyek legkitünőbb termékei. Külföldi vendégeink alig győzték a sok kóstolást és kipirult arcok és ragyogó szemek hirdették nemsokára a magyar borok tüzét. A világ majdnem minden kultur nyelvén halhattuk a magyar borok dicséretét, de a lelkesedés csak akkor tört ki igazában, a mikor a „borok királyát“ egy husz éves öt puttonyos tokaji aszut — a melyhez fogható elixirt a világ egy szőleje sem terem — hordoztak körül.

A poharak vidám csengése között szólásra emelkedett ekkor Viger szenátor ur, volt francia földművelésügyi miniszter, a ki ékes francia szavakban köszönte meg a magyarok vendégszeretét és valóságos dithyrambusokat zengett kitünő borainkról.

Szónoklatok hangzottak ezután fel sok más európai nyelven, még hollandusul is beszélt egy kongresszusi előkelő tag és a tágas csarnok csak úgy döngött a háromszoros hipp, hipp, hurráhktól.

Az intézet kitünő igazgatójának Rác Sándornak is kijutott a jól megérdemelt ünneplésből és valóban büszke is lehet a nemzetközi elismerésre, a melyet a kirándulás résztvevőinek szájából hallhatott.

Bárcsak sokszor volna alkalmunk a külföldet boraink kiválóságáról ily módon meggyőznünk, jobb napok virradnának, óriási áldozatok és munka árán felújított hegyi szőleink, mindaddig sajnós igen elhanyagolt kitünő termékeire.

Teleki Andor.

A permetezésről.

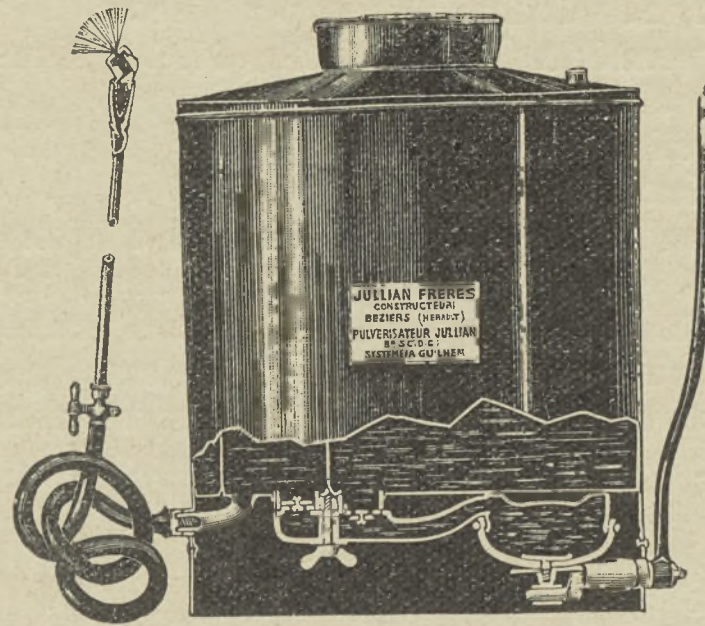
A szőlő vegetációjának ideje alatt a permetezés tudvalevőleg egyike a legfontosabb munkáknak, sőt mondhatni a legfontosabb, miután a permetezés elhanyagolása, avagy helytelen keresztülvitele által sokszor a szőlő egész várható termése rövid néhány nap alatt elpusztulhat.

Miután most van a legveszedelmesebb időszak, a mikor néha hirtelen esőzések gyors melegekkel változnak és ilyen időjárás mellett a betegség rohamszerűen lép fel, nem mulaszthatjuk el olvasóink figyelmét a permetezés fontosságára újból és a legnyomatékosabban felhívni.

A permetezésre nézve t. i. nem lehet megdönthetetlen szabályokat felállítani. Általánosságban 3 egész 4-szeri permetezés évenként elegendő, de a fennebb jelzett veszedelmes időjárás esetén előfordul néha, hogy egy hónap lefolyása alatt kell 3-szor permetezni, ha el akarjuk kerülni, hogy szőlőtermésünk elpusztuljon.

A rendes bordói lé nem nagyon tapad a szőlőlevélhez, egy hirtelen zápor, vagy néhány napos eső könnyen lemossa és ilyenkor a levél és a fürt teljesen védtelenül állanak a gombaspórák támadásaival szemben. Ha ilyenkor eső után nagy melegek következnek, úgy a peronospora vehemensen fejlődik. A levélzet, melyen eddig a betegség legkisebb jele sem mutatkozott, kétszer huszonnégy óra alatt, alsó lapján nagy fehér foltokat mutat, a melyek rohamosan terjednek, a fürtre és a venyigére is átmennek és rövid néhány nap alatt mintegy leforrázza állanak a legszebb töké.

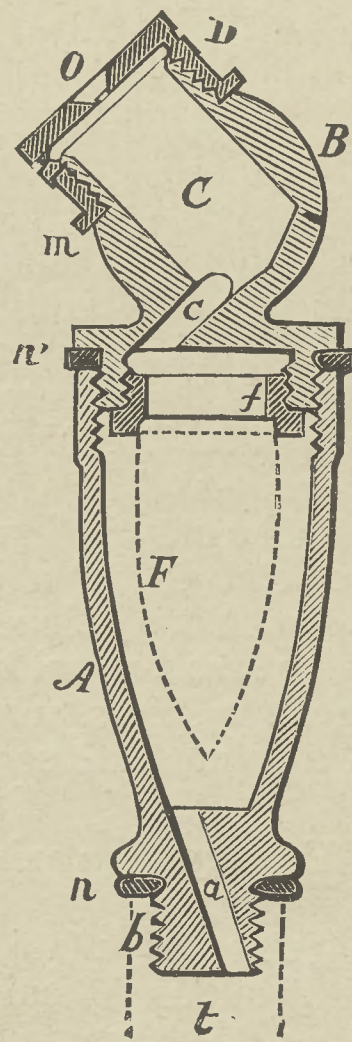
Szükséges tehát, hogy ilyenkor a gazda mindennap bejárja szőlőjét és a mint a bajt észre-

88-ik ábra, Jullian Freres permetezője.

veszi teljes erővel permeteztessen. Nem szabad ilyenkor sem az anyagot, sem a napszámot sajnálni, mert a legkisebb mulasztás is keserűen megbosszulja magát.

Téves az a nézet, hogy ilyenkor erős oldattal kell permetezni. A helyesen elkészített 1%-os bordói oldatt (1 kg. kékkő 100 liter vízre és megfelelő mennyiségű oltott mész) teljesen megfelel; sokkal fontosabb azonban, hogy a szőlőtőkét, úgy a levélzetet mint a fürtöket, valósággal megfürösszük a bordói lével. Ha a permetezés daczára a baj még mindig tovább terjedne, úgy

89-ik ábra. A szóró szerkezet.

néhány nap múlva, újabb permetezés szükséges, mindaddig a míg a veszély teljesen meg nem szűnt.

Mulhatatlanul szükséges tehát, hogy június közepétől augusztus közepéig a szőlősgazda állandóan készenlétben legyen, azaz megfelelő számú, teljesen jó karban lévő permetező készülékkel rendelkezzen és kékkővel, vagy bordói porral el legyen látva. De sokszor esett már a várható termés, vagy annak jelentékeny hányada áldozatul a peronosporának, csakis azért, mert a permetező-gép épp akkor mondotta fel a szolgálatot, a mikor legjobban szükség lett volna reá és a falusi rézműves vagy egyáltalában nem tudta megigazítani a hibát, vagy annyi ideig elpiszmogott vele, hogy az időközben elterjedt be-

tegséget képtelen volt már a gazda leküzdeni. Százerek és milliókra menő termés vesz így kárba peronosporás években és ez tisztán csak az illető szőlősgazdák nemtörődömségének tudható be.

A főbaj az, hogy nálunk a gépekben főleg az olcsót keresik, tekintet nélkül arra, hogy ér-e is valamit az a gép. Egy 18 koronás permetező nem lehet jó, mert ezért az árért képtelenség egy jó gépet előállítani és a gazda ezt a rozoga masinát, a mely valószínűleg a legsürgősebb munkaidőben fogja felmondani a szolgálatot, sokkal drágábban fizeti meg, mintha a duplája vagy háromszorosáért vett egy tényleg jó és szolid gépet. Permetezőanyagot és munkabéren egy nyár alatt többet takarít meg, mint a mennyit a különbözet kitesz és amellet a gép háromszor annyi ideig eltart.

E sorok írójának alkalmá volt a múlt nyáron egy új francia permetező géppel kísérletezni, a mely Franciaországban nagy feltűnést keltett egyszerű és szellemes szerkezete által és mindenütt a legnagyobb elismerést aratta. A kísérletek eredménye valóban meglepő volt és bátran mondhatni, hogy egy ily tökéletes permetezőgép még nem forgot közkezen. A gépet a feltaláló Jullian Freres gyártja Béziers-ben (Franciaország). Főelőnye az, hogy a mint a 88. sz. ábrán látható, egyetlen egy csavarral az egész fújtató szerkezet levehető. Javitás, eltömődés ennél a gépnél nem fordulhat elő, legfeljebb ha egyszer véletlenül elrepedne a fújtatószelep gummija, úgy az egy perc alatt egy tartalékgummmival kicserélhető. A gép egy szabadalmazott „általános szóróval“ van ellátva, melynek keresztmetszete a 89. sz. ábrán látható. Ezen szóróval a permetezőgép sohasem tömődhetik el, miután a folyadékban lévő netaláni tisztátalanságok az f szűrőre rakodnak le. Munkaközben egy csavarással (m-nél) és a szűrő a szórófejjel együtt lecsavarható, ez a netaláni üledék fújás vagy rázás által eltávolítható. Az általános szóró külön is kapatható.

Kezdeményezéseimre az idén már számos magyar szőlősgazda kísérletezik ezen permetezővel, mely valóban hivatva van mindennemű olesőbbrendű gyártmányt kiszorítani és ez ősszel a permetező és a szóró használhatóságáról már megbízható belföldi adatok fognak rendelkezésünkre állani.

Különben pedig szívesen szolgálak felvilágosítással mindenkinek, a ki a „Gazdasági Lapok“ szerkesztőségéhez fordul.

T. A.

A magyar szőlő, gyümölcs és zöldség értékesítésének akadályai.

Hazai termelőink nagyrésze már régóta tudja, hogy a földművelési kormány a kertészet, zöldség főzelék és a gyümölcsfélék termelésének, valamint a szőlőművelés fejlesztése érdekében eddig is igen sokat tett s az is bizonyos, hogy eme termelési ággal a földművelési kormány támogatására mindég számíthatnak.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

*** budapesti ***

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata f. évi julius hó 7-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
 Áruosztály — Gyapjuárverések
 Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

Graepel Hugó

betéti társaság.

Malomépitészet, gép- és rostalemezgyár.
 Marchall Sons, Co. Ltd. Vezérügynöksége.

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Ajánlja:

Gőzcséplőkészleteit, malomgépeit, egész malomberendezéseket, lyukasztott lemezeket.

Szabadalm. Graepel-féle lemeztörekestait.

20.000-nél több kifogástalan üzemben.

Árjegyzék, leírás, minta kívánatra ingyen és bérmentve.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitünő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipócsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Ezt a tényt bár örömmel és biztató megnyugvással lehet konstatálni, mégis aggasztó körülmény az nálunk, hogy ha az ég kedvező kegyelméből meghozza is a föld az ő áldását — a termelő közönség annak valódi hasznát nem élvezi. Szükséges életrevalóságunk ha meg volna is, általánosan az az egész országra nem terjed ki, hanem összpontosul egyes pontokon mint például a zöldségtermelésnél és kereskedelemléknél Ujvidék, Nagykőrös. a gyümölcs és szőlő termelésnél Kecskemét, a burgonya termelésnél Ócsanád, Lovrin vezetnek a nélkül, hogy hatásuk az egész országra kiterjedne. Oda kellene hatni, hogy az ország minden alkalmas pontja egy-egy speciális termelési ágának legyen kútfejévé, hogy így azokat az előnyöket, a melyeket a vasuti forgalom a fentérintett góczpontoknak nyújt más eddig mostoha bánásmódban részesülő vidék is megszerezhesse.

Rövid idő múlva elérkezvén a gyümölcsszállítás ideje is, kereskedőink bizonyára azon lesznek, hogy minél élénkebb forgalmat csinálhassanak és távoli fogyasztó piacokat is felkereshessenek. Élénk gyümölcsforgalomra pedig csak úgy számíthatni, ha lesz elég alkalmas vasuti kocsik, jó és mindég elegendő gyümölcsszállító waggon berendezés és a szállítások a lehető leggyorsabban történnek.

Ha mindezek tekintetében a gyümölcs szállítók igénye az egész vonalon kivétel nélkül egyforma kielégítést nem nyer, hiába lesz minden igyekezet, a kertészeti és gyümölcs termeléshez fűződő érdekek kielégítést nem nyernek s mi itthon belefutunk a saját zsirunkba.

A gazda előállítja a földterméket tegye meg a kereskedelmi kormány is kötelességét s nyújtson módot arra, hogy kellőleg szerelje fel állomásait a forgalmi eszközökkel s ne legyenek kénytelenek a kereskedők vasutikocsi és waggonberendezés hiányában a külföldön értékesíthető termelvényeket a gazda nyakán hagyni, a hol az elromlik, mert az ilyen gondatlanságból származó kár nemzeti waggonvesztesség. Pedig ez a tejjel mézzel folyó Kanaán gyakran tanuja az ilyen veszteségeknek.

Strikó Sebestyén.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az O. M. G. E. könyvtárának czimjegyzéke. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, melynek könyvtára 1891-ben került először rendezés alá, eddigelé három kisebb-nagyobb czimjegyzéket bocsátott ki a selejtezés és újabb rendezés előtt mintegy 15 ezer kötetre rugó könyvtáráról. Az egyesület válaszmánya, hogy a kezelést megkönnyítse, összefoglaló czimjegyzék szerkesztését határozta el. E munkát az egyesület jelenlegi könyvtárosa: Concha Károly végezte. A 230 lapra terjedő czimjegyzék, mely 1908 végéig terjed, az újabb selejtezés és a füzetes vállalatok kötetbe számítása által valódi számára redukáltatván, jelenleg 11,103 kötetet tartalmaz. A czimjegyzéket tagoknak ingyen, csupán 30 fillér postadíj előleges beküldése után, idegeneknek 2 koronáért adja az egyesület.

A „Hazai ipari beszerzési források” hivatalos czimtart elsősorban az állami és törvényhatósági hivatalok közti díjtalan szétosztás céljából készült ugyan, de korlátolt számú példányban a közönség részére is utánnomatott. Minthogy azonban lépten nyomon tapasztalható, hogy a közönség ezen czimtart létezéséről és arról, hogy az hol szerezhető meg, nincsen kellőképp tájékozva: a Kereskedelmi Muzeum szükségesnek tartja az érdeklődők figyelmét felhívni arra, hogy a közönség részére szánt szóban levő czimtart kizárólag a Hazai ipari beszerzési források kiadóhivatalánál (Budapest, V. Akadémia-u. 3) szerezhető meg 2 koronáért, mely összeg beküldése esetén a czimtart az érdeklődőknek azonnal megküldetik.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Tavasszal vetett őszi buza.*

Egy kiscgazda határunkban április hóban vetett el őszi buzát azzal a reménnyel, hogy az kalászkot fog hozni és teremni, ha a jó Isten is úgy akarja. Az elvetett mag kikelt és szépen neki is indult, de piros Pünkösöd napján megnézve a vetést, azt látom, hogy csak elterült a buza levele és szétfolyt a földön, de szárat nem hajt, ho-

lott a decemberben vetett őszi buza, mely csak tavasszal kelt gyönyörűen megbokrosodva már két araszos szálat hajtott. Elővettem a szomszédot és azt kérdeztem tőle, hogy bizik-e még abban, hogy a tavasszal vetett őszi búzája szárbafog indulni és kalászt meg magot fog hozni? A válasz az volt, hogy „igen”. Én azt mondom, hogy „nem”. Kinek lesz igaza? *U. J.*

Kérdés. *Czélyszerű bélyegzése a marháknak.*

Mintegy 300 drb. legelőkön levő marháimat okvetlenül meg kell bélyegeznem, mert nagy visszaélések történhetnek. Eddig sűtővassal bélyegeztem, de a marhakereskedők azt allitják, hogy ez által 1—2 frttal kevesebbet ér a marhám, ha eladom, mert az égetés által a bőr megromlik. A Crotalia fülbevalókhöz nincs semmi bizodalom. A fülbetetoválás inpraktikus. Mi van mindezeknél praktikusabb? *B. Zs.*

Kérdés. *Kőfál tetőzése.*

Gazdasági udvaromat kőfállal óhajtom bekeríteni és hogy az eső szét ne mossa, faszindelyvel fedni; a faszindely azonban méreg drága (ezre 20 korona), minélfogva arra gondolok, hogy nem lenne-e czélyszerű cementes mészhabarcsba rakott cserepekkel fedni? Ki tett ezzel próbát? Jó lesz-e az eredmény pénzügyileg is? *W. Gy.*

Kérdés. *Fokhagyma szagu tej.*

Teheneim ugar legelőre járnak. A fogyasztók, kiknek tejet szállítok, panaszkodnak, hogy a tej fokhagyma szagu. Én nem értem ezt sehogyssem, mert fokhagymának tájékára se járnak. Mi lehet ennek az oka? *B. K.*

Felelet. *Ló lábgörös herélés következtében című kérdésre.*

A herélés után mutatkozó merevség (görös), a dermettség (Tetanus) betegségnek jele, mely inficziálás folytán keletkezett. Herélés után előfordulhat ily fertőzés. A baj nagyon is rosszindulatú és vajmi ritkán gyógyítható ki, azonban nagyon alapos kezelés mellett a lehetőség nincs kizárva.

Első és legfőbb teendő a fertőzés helyét vagyis a herebörizmokat naponta a legalaposabban deszinficziálni, sublimát, karbololdattal esetleg, ha genyedés mutatkozik, a sebfelületet lapiszszal kiégetni. Feltétlenül szükséges, hogy az állat teljesen nyugodt és hűs, sötét helyen legyen, mert a legkisebb izgalom is ártalmára van. Szükséges az intenzív táplálás és erőben tartás, igen jó szolgálatot tesz ilyenkor naponta többször bortönteni az állat száájába, a mely borba egynehány 1—2 tojás is verhető be. Nagyon ajánlatos rövidre vágott alom-szalmára állítani az állatot, mert görösös állapotánál fogva végtagjait nem igen tudja emelni és így a hosszú szalmában könnyen megakadhat. Mindenesetre azonban tanácsos az állatot szakértővel kezeltetni, mert e betegség nagyon is súlyos, annál is inkább, mert a ló értékes. Alkalmazható serum befecskendezés is. *Dr. Kukuljevic*

Felelet. *Védekezés a vértetű ellen című kérdésre.*

A vértetű (Schizoneura lanigera Hausm.) kötelező irtását a m. kir. földmívelésügyi miniszternek 1899. évi 9689. számú rendelete írja elő, a melynek értelmében a tulajdonos köteles a vértetű fellépéséről az előjárásnak azonnal jelentést tenni, a mely a helyszíni szakszemle után az irtást hivatalból rendeli el.

Ha a vértetű valamelyik fát már nagyon belepött, úgy hogy az tele van sebekkel s száradásnak indult, a fát minden habozás nélkül vágjuk ki és tüzeljük fel. A kivágatásnak legjobb ideje a téli időszak. A kevésbbé fertőzött fákat oly módon szabadítjuk meg ezen veszedelmes ellenségtől, ha a tél folyamán, de legkésőbbben márczius elejéig fa- vagy kőszénkátránnyal az összes vértetű sebeket bekenjük. A kátrányt azonban előbb néhány órán át valami nyitott cserépedényben nyílt tűzön főzzük, miáltal azt érjük el, hogy a fára alkalmatlan, ártalmas alkotórészei eltávolodnak, másrészt pedig sűrűbbé és tapadósabbá lesz. A sebek bekenése alaposan és kellő gonddal történjék. Ha egyes ágakat a vértetű nagyon ellepett, legjobb ezeket levágni és elégetni. Általában állandó gondunkat képezze, hogy az almafákon — mert főleg ezeket pusztítja a vértetű — nyílt sebek ne maradjanak, hanem ezeket kátránnyal bekenjük. A kátránnyal bevont sebhelyeken a vértetű esetleges kiújulását a fehér szembetűnő foltok azonnal elárulják. Ilyenkor a bekenést megismételjük.

Ha a későbbi irtáskor a kátrány alkalmazása

akadályokba ütköznék, tavasszal és nyáron az öt-hat rész állott vízzel felhígított petroleum-emulzióval való permetezést is alkalmazhatjuk. A petroleum-emulzió úgy készül, hogy 10 deka mosószappant felapritunk és egy liter esővízben felforraljuk; majd két liter petroleumot keverünk hozzá. Az összekeverésre — minthogy fenti anyagok nehezen keverednek — legjobb üveg-házi kézi szivattyút használni, a melylyel az összeöntött anyagokat 15—20-szor felszivattjuk és az edénybe visszafecskendezzük. A sűrű tej-szerű anyag a petroleum-emulzió. A permetezés előtt a fák alját töltögessük fel, hogy a folyadék a fák gyökerére ne szivároгjon le. Permetezés után a földet ismét szétteregethetjük.

Ha a fa magányosan áll, vagy gyérkoronájú, a vértetű a gyökerekre is bevándorolhat. Ilyen esetekben a fa gyökérzetét jó mélyen kinyitjuk, a meddig csak vértetű sebek mutatkoznak. A sebeket ugyancsak kátránnyal bekenjük, majd 3—4 ujjnyi vastag rétegben dohányporral behintjük és a földet régi helyére visszahúzzuk.

Miután a vértetű nagyon szereti a fattyuhajtásokat, ezeket szorgalmasan vágjuk le a fákról. Hogy pedig a vértetű mesterségesen ne terjedjen tovább, vértetves fákról sohase szedjük oltó gallyakat, ha pedig ilyeneket idegen helyről szerzünk be, mindig óvatosak legyünk s előbb alaposan vizsgáljuk meg azokat.

Kadocsa Gyula.

Felelet. *A rovarfogó enygyűrűk alkalmazásának ideje című kérdésre.*

A rovarfogó vagy hernyóenygyűrűk alkalmazásának tudvalevőleg az a céljuk, hogy a kártevőknek a fák koronájára való feljutását megakadályozzák, ennélfogva sikerrel alkalmazhatók azon rovarkártevők ellen, a melyek repülni nem tudnak, hanem úgy vándorolnak felfelé a fák törzsén. Legáltalánosabb az alkalmazásuk a *téli araszolók* ellen (téli nagy araszoló Hibernia defoliana Cl.) és téli kis araszoló (Cheimotobia brumata L.) Ezen pillék késő ősszel, illetőleg télen rajzanak s a nőstényeik szárnyatlanok, illetőleg csonka szárnyuak. A megtermékenyített nőstények a fák derekán másznak felfelé, hogy e rügyek tájékán petéiket lerakják. Ha már most szeptembertől kezdve mintegy újévig hernyóenygyűrűk vannak a fákon, a nőstények a gyűrűkön alul maradnak s lerakott tojásaik megsemmisíthetők.

De sikerrel alkalmazhatók a *tavaszi hernyójárás* idején is. Azon hernyók, melyek a fákról lehullottak, vagy a szomszéd fákról, kertből, erdőből vándorolnak át hozzánk, hogy ismét a levelekhez vonuljanak fel, a hernyóenygyűrűk alkalmazása esetén ebbeli szándékukban megakadályoztatnak. Ha tehát márczius hó közepétől kezdve, mintegy május közepéig-végéig, fáinkat hernyóenygyűrűkkel látjuk el, az idegen fákról bevándorló hernyók ellen megvédtük azokat. Vannak még kártevők, a melyek esetleg megfoghatók volnának a hernyóenygyűrűkkel, azonban a siker csak kétes reménnyel biztatna, egyéb védekezési eszközök és eljárások állván rendelkezésre.

A hernyóenygyűrűket állandóan figyelemmel tartasuk, mindig nedvesek, ragadósak legyenek. A hernyóenyvet vagy magunk készítjük, még jobb azt megbízható helyről beszerezni. Jó hernyóenyv kapható: Fürtenbach Ferencznél Lajtaszentmiklóson (Sopron m.) kg-onként 30 fillér árban. A hernyóenygyűrűket emberi mellmagasságban kötjük ki a fákra. Ne közvetlenül a fára kenjük az enyvet, hanem előbb egy 3 ujjnyi széles papírlapot vagy bórdarabot kötünk fel a fatörzsre s erre kenjük az enyvet.

Kadocsa Gyula.

Felelet. *Mit kell tenni a luczerna böde és álczája ellen című kérdésre.*

A mint a luczerna araszosnál nagyobb, meg kell vizsgálni nem léptek-e föl a bödek és ha igen, meg kell kezdeni a fogdosást, nehogy petézhessenek és álcák nevelődhessenek. A fogdosáshoz rovarfogó hálókat alkalmazunk, (lásd rajzát a gazdasági tudósítók 1909-ik évi évkönyvében) ezeket otthon készíthetjük. A fogdosás módja a következő: Ha a luczernáról reggel a harmat felszáradt (8—9 óra) hozzáfogunk a hálózáshoz. Előbb azért nem, mert a harmat gátolja a munkát és a bogarak lennt tartózkodnak és csak a felmelegedés csalja fel őket. Nyolcz-tíz férfi vagy erős leányból csapatot alkotunk és úgy állítjuk fel őket, mintha kaszáláshoz állának föl. Egy vedres ember halad a hálózó munkások után, a vederben egy harmadnyi víz le-

gyen, tetején vékony petroleum réteggel. Az összefogdosott bogarak e vederbe kerülnek. A munkás e hálóval kezében jobbra-balra huzogatja a hálót és fogdossa a bogarakat és így halad előre lépésben, mintha kaszálna. 3—4 napi szünetekkel a vadászatot ismételjük és tesszük mindaddig, míg szüksége mutatkozik. Ezt végezzük a nyáron át augusztusig, a mikor is már a bődék eltűnnek. *G. T. E.*

2. A bogárfogó hálók, jobban mondva zacskók a legjobb minőségű vízhatlan anyagból készültek és turózacskó alakúak. Szájnyílásuk egy tojásdad alakú gömbölyű vaskeretre van kifesztve és ezen részük bőrrel beszegve. A vaskeretnek kinyuló része fanyélben végződik. A vele való munkálkodás a kaszás módjára eszközöltetik a luczerna növény felső részén akképen, hogy a balra való csapás után, a mikor is a zacskó szájrésze balra vezetetik a luczernán át, ez úgy fordítottatik meg, hogy a szájrész jobbra nézzen és így huzatik vissza. Tehát az, a kanál módjára működik jobbra és balra. Kezeléséhez nagyobb leányok is megfelelnek. Miután ezen zacskók által nemcsak a Gomoktena, de a luczerna apró ormányosai és az Apionok zöme is összefogható, ezen szerszámot luczernát és lóherét termelő gazdatársaimnak nagyon ajánlom, különösen kisebb területre, mivel egy ember ezekkel naponta 2—3 k. holdat képes lehálózni. Efféle zacskók ujonnan circa 6 koronába kerülnek darabonként. Miután én már circa 500 holdon termelek luczernát, a zacskókkal való lehálózás helyett a fogatos bogárfogót alkalmazom. Minek folytán ezen zacskók nálam majdnem feleslegessé váltak. Így azokat használt állapotban készséggel bocsájtom áruba darabonként 4 koronáért. És a használatukhoz való utasítást készséggel megadom az érdeklődőknek; sőt kiküldöttjüknek a szükséges kézfogásokat is készséggel megmutatom.

Csorvás, 1900. június hó 15-én.

V. Szabó János.

Felelet. A *vértrágya a szőlőben* című kérdésre.

Először arra akarok felelni, hogy most júniusban akár vér, akár salétrom vagy más nitrogén trágya alkalmazása a szőlőben már nem való. Azt érheti el vele kérdező, hogy nagy mértékben késlelteti a fürt és vessző beéredését.

Kérdezőnek szárított vére van. Gözzel-e vagy égetett mésszel szárította azt, nem írja. De bármiképpen tette, nagyon becses trágyához jutott, nemcsak a szőlőre, hanem mindenre.

A szőlő alá nyitáskor kell adni ezen elég gyorsan ható trágyából 100 kgot (1200 öles) holdanként, természetesen foszfor és káli trágyákkal együtt; mert a vér túlnyomóan egyoldalú nitrogén trágya. Nitrogén tartalma $14\frac{1}{2}\%$.

A kérdés az, hogy miként kell elaprózni? E célra a *kővér* daráló gép a legjobb. Ugymint az olajpogácsa őrlésére, a szárított vér őrlésére is ez a legjobb.

A vértrágyát okvetlenül alá kell sekélyen takarni. Ezért kell *nyitás előtt* elszórni a foszlatokkal együtt. Más termények alá is a vetést megelőzőleg kell a szárított vértrágyát elszórni és sekélyen betakarni. Kalászos alá 100 kg, luczerna alá 200 kg, burgonyarépa és kukoricza alá 150 kg. kell holdanként e trágyából. Hatása rendkívül erőteljes és gyors.

Életemben soha sem volt oly nagy luczernám, mint vértrágya után. Vértrágyát az utóbbi időben nagyon nehéz kapni, mert az albumint kiszedik belőle ipari célokra, a nélkül pedig már nagyon kevés benne a nitrogén. Tehát majdnem semmit sem ér. *Ordódy Lajos.*

Kartellen kívül

zsák, kéveköttő, szőlőkötő-fonal, dohányzsineg, ponyva és mindenféle gazdasági cikkek kaphatók: **Friedmann József, Budapest, VI., Dávid-utca 4.**

HIREK.

Időjárás Jász-nagykunszolnokmegyében. Időjárásunk már innormalissá vált ismét. Nem ugyan az esőzés is, mely más vidéken talán az elegendőnél több is meguntá vált, hanem inkább a hideg miatt. Mert volt ugyan e vidéken is különböző helyeken $6\frac{1}{2}$, 10, $12\frac{1}{2}$ milli csapadék, a mi tekintve a száraz altalajt, soknak

nem mondható, sőt kívánatos is volt, sok hely pedig még szükséges is lenne, hanem a hosszan tartó hűvös, sőt hidegnek mondható idő hátrányos már a vetésekre. Nem fejlődhetik kellőleg semmi, pedig most már a fejlődésnek mérsékelt meleggel gyors kellene lenni, csak a rozsdá terjed vigan tovább. Vannak már oly rozsdá lepett késői árpák, melyek alig tudnak csak részben is kikalászolni. De hogy is fejlődhetnének gyorsan a kívánalom szerint a növények, mikor még reggel 8 óraker is 7 és fél, délben pedig hideg széllel 16—17 celsius a meleg. Kint a szabadban kettős felöltőben kell lenni. Még a munkás ember is felső felöltőben kapál, vagy kaszál. Nem lehet tehát az idő semmiféle növényre előnyös. Rendes időjárásban márczius, áprilisban szokott az Alföldön ily hőmérséklet lenni, nem pedig a kalászkokat érlelő júniusban.

Gyászhir. *Barsi Leidenfrost László* Budapesten 51 éves korában meghalt. Fia volt a nagyhirű Leidenfrost Lászlónak, a ki a magyar mezőgazdaság fejlesztésében, mint a lévai uradalom főbörnöke oly diszes szerepet játszott. A most elhunyt László apja nyomdokán haladva, gazdálkodott Bars megyében, de a politikai mozgalmak magukkal ragadták és 2 ciklusban volt a lévai választókerületnek képviselője. Halálát egyetlen fia Pálon kívül nagyszámu rokonság gyászolja. Hamvait 14-ikén szentelték be Budapesten, de tetemeit Lévára szállították, a hol a családi sírboltban helyezék örök nyugalomra. Béke hamvaira.

Személyi hir. Mint a hivatalos lap közli, a király megengedte, hogy Hensch Árpádot, a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatóját, saját kérelmére nyugalomba helyezték.

A legközelebbi nemzetközi gazdakongresszus Spanyolországban. A bécsi nemzetközi gazdakongresszus elhatározta, hogy a legközelebbi nemzetközi gazdakongresszust Berlinben fogják megtartani. Hosszas habozás után azonban gr. Arnim a porosz földmívelési miniszter tudtára adta Mélineknek, az állandó végrehajtó bizottság elnökének, hogy tekintettel a római mezőgazdasági intézetre fölöslegesnek tartja a vándor nemzetközi gazdakongresszusokat. A Méline elnökle alatt álló nemzetközi bizottság azonban nem értett egyet gróf Arminnal és elhatározta, hogy a legközelebbi nemzetközi gazdakongresszust Spanyolországban fogja megtartani.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület most tartotta évi rendes közgyűlését Hunkár Dénes főispán elnöklésével. Bibó Dénes halálával megüresedett alelnöki állásra Purgly László nagybírlőt választotta meg a közgyűlés. A két üresedésben levő igazgató-választmányi helyet Walla Gyula és Mihályi Géza földbirtokossal töltötték be. Kajdacsy Endre egyesületi titkár jelentése szerint az 1908. esztendőben 7 helyen tartott az egyesület háziipari tanfolyamot, melyen 340 ifju vett részt. Népies gazdasági előadást 20 községben rendeztek, mintegy 2000 kiscgazda hallgató előtt. Szemelött tartották a katonaság gazdasági oktatását s a szarvasmarhatenyésztés érdekében is nagy tevékenységet fejtett ki az egyesület. Allatdijazásokra 350 koronát fordítottak. Gazdakört az egyesület három helyen létesített, ezenkívül két járásban a kormány támogatásával mintaparaszttgazdaságot szerveztek. Több métermázsza korpát, olajpogácsát és szénát osztottak ki a takarmányhiányban szenvedő kiscgazdák között. Az 1908. évi zárószámadás jóváhagyása után a felmentvényt az elnökségnek megadták. Elhatározta a közgyűlés, hogy az egyesület ügyvezető titkárának nyugdíjbiztosításához a 3200 korona törzsfizetés után évenként befizetendő 6 százalékkal hozzájárul. A közgyűlést igazgató-választmányi ülés előzte meg, hol a vármegye gazdaközönségét érdeklő ügyek tárgyalattak.

A szlapon gazdasági egyesület f. hó 28-án tartja meg az egyesület St. Anna utczei helyiségében 50-ik közgyűlését.

A termésbecslés. Lapjaink zárta után vetjük a földm. miniszter termésbecslését, mely számokban kifejezve: buza 33,435.700, rozs 11,268.600, árpa 14,294.800, zab 12,364.900 mm³

A vetés a külföldön. A vetés állása külföldön a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumhoz beérkezett konzulátusi jelentések szerint a következő:

Franciaország: A párisi cs. és kir. konzulátus jelentése szerint az időjárás országszerte jobbra fordultával a vetés állása is kielégítővé vált. A

további esőzés kívánatos volna. A marseillei cs. és kir. konzulátus jelentése szerint a termés május első napjaiban beállott fagy következtében romlott. Avignon közelében különösen a szőlő nagyon szenvedett, míg Grenoble közelében minden zöldség elfagyott. Hérault departementből jelentik, hogy a termés nagy mértékben csökkent. Var tartományból érkezett jelentés szerint a termés körülbelül 60 községben nagy kárt szenvedett. Május közepe táján Gard tartományban sáska lépett fel. A brüxelles-i cs. és kir. konzulátusi jelentés szerint a fagy a vetés fejlődését hátráltatta, a bekövetkezendő termésben azonban nagyobb kár nem esett. Ezzel szemben a burgonyában a kár nagyon jelentékeny.

Algír és Tunisz: A párisi cs. és kir. konzulátus jelentése szerint az időjárás a zabra és árpára nagyon kedvező volt.

Olaszország. A milánói cs. és kir. konzulátus jelentése szerint május első felében Közép- és főleg Dél-Olaszországban nemcsak a vetés, hanem a szőlő, olajfa és az összes gyümölcsfák is a legkedvezőbb állást mutatták, de az ország északi részében az időjárás kevésbé kedvezett a mezőgazdaságnak. A kevés csapadék, dér és erős szél nemcsak a növényzet fejlődését akasztotta meg, de kárt is okozott. A nápolyi főkonzul jelentése május 20-ról, hogy a vetés állásáról érkezett jelentések általában kedvezők. Csak néhány vidéken nem volt elég csapadék és itt eső volna kívánatos. A szőlő szintén igen szépen fejlődik és az idén is bő szüretre van kilátás. Nem kedvező a kender termése, mivel ennek a mult hónapi gyakori esőzés nagy kárára volt.

Terméskilátások Rumániában. Jassyból jelentik: Az ősszel tulkorán kezdődően a téli hőmérséklet, az őszivetés már ezt is megcsinyltette. A hosszantartó tél és a száraz tavasz rossz hatással volt a tavaszi vetésre s különösen a tengerinek ártott. Május 10—12 között éjjeli fagyok a szőlőben és valamennyi gyümölcsfajtában nagy kárt okoztak. A legjelentékenyebb termelő vidék, a focsani—odobestii kerület kára körülbelül hat millió frankra rug. Már ma is észlelhető, hogy a borban és dióban az idén alig lesz a normális termés 40—50%-a elérhető.

A román gabona sulya. A román ipar- és kereskedelmi miniszter rendeletére megvizsgálták a mult évi romániai aratás alkalmával termelt gabona sulyát. Megvizsgáltak 6948 buza mustrát s konstatálták, hogy a paraszt-birtokon termelt buza átlagos sulya 75.5 kgr., a nagybirtokon termelt búzáé 76.9 kgr. A rozs sulya a paraszt-birtokon 69.9, a nagybirtokon 70.4 kgr. A paraszt-birtokon termelt tengeri sulya 74.9, az árpáé 59.3, a zabé 39.6. A nagybirtokon termelt tengeri sulya 75.7, az árpáé 61.6, s a zab átlagos sulya 40.6.

Patten a buzaárak emelkedéséről. Patten, az amerikai buzakirály, a ki a gabonaring óriási vásárlásait és spekulációit vezette, nyereségét lebonyolította. Azt mondják, hogy Patten egymaga tizenhat millió dollárt nyert s a gabonaring többi tagjai is tetemes nyereséggel vonultak vissza. Patten nemrégiben Chicagóban felolvasást tartott a buzaárak alakulásáról s azt mondta, hogy a mai rendkívüli magas buzaárak a gabonapiacz eseményeinek természetes következményei. És addig, a mig ujra nem lesz mindenféle bő és gazdag aratás, addig mindig drága lesz a buza. Sok amerikai gazdálkodó azért szüntette be a buza termesztését, mert az ára nagyon olcsó volt. Európa, India és Délamerika az idén rossz aratásnak néznek elébe, épp úgy mint Kansas, Texas, Kanada. Patten azt állítja, hogy a jövő esztendőben még drágább lesz a buza.

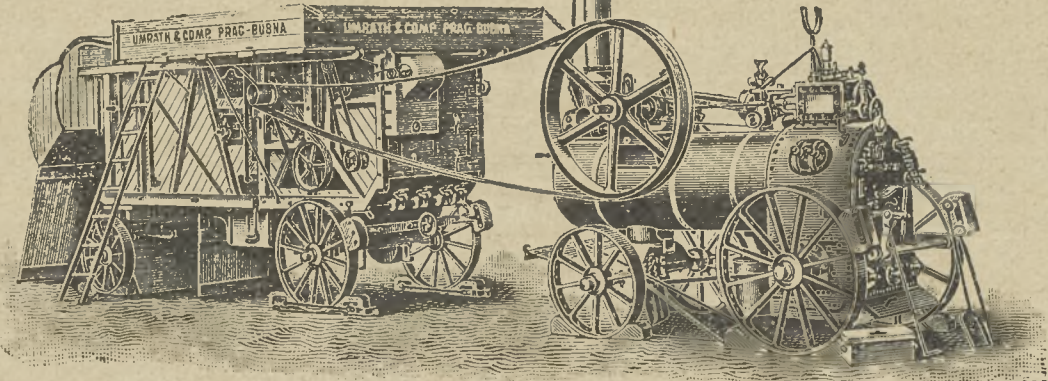
Pozsonyi sörárpavásár. A nyugat-magyarországi gazdasági egyesületek sörárpavásári megbizottjai folyó hó 7-én tartották meg az ideai vásár ügyében első értekezletüket Budapesten az O. M. G. E. kis tanácstermében *Mezey Gyula* elnökle alatt s a vásárrendezésre vonatkozólag az összes fontosabb teendőket megállapították. A *rendező bizottság* következőleg alakult meg: Diszelnök *Pálffy István gróf.* Elnökök: *Bartal Aurél és Mezey Gyula* a pozsony és nyitramegyei gazdasági egyesület elnökei. Bizottsági tagok: *Dombay Vilmos,* *Ordódy Lajos,* *Razgha Ernő,* *Bencze Imre,* a bars megyei, *Kálmán Rudolf* és *Ágoston Miklós* a komárom megyei, *Soóky Endre* a nógrád megyei, *Berec János,* *Bárány Zsigmond,* *Blum Sándor,* *Czobor Béla,* *Emődy József,* *Engel Henrik,* *Gosztonyi Gyula,* *Leidenfrost Károly* a

A mi főkülönlegességeink :

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP-ig

Fekvők
200 HP-ig

UMRATH és TSA BUDAPEST, V. KER.,
Váci-körút 60. szám.

≡ **Mindenféle** ≡
gazdasági kötéláru

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, ru-
daló, kender és kócz (csepü),
mindenféle háló és heveder (gurt-
ni), dohányzsineg és zsákzsineg,

kévekötő, zsák és ponyva

legjobb minőségben, legolcsóbb engros árban a 25 év óta
fenn- **Bleier és Weisz** kötélgyártó cégnél

Budapest, VII., Károly-körút 7. szerezhető be.

Sürgőnycim: „Kötélgyárok”. — Telefonszám: 18-67.

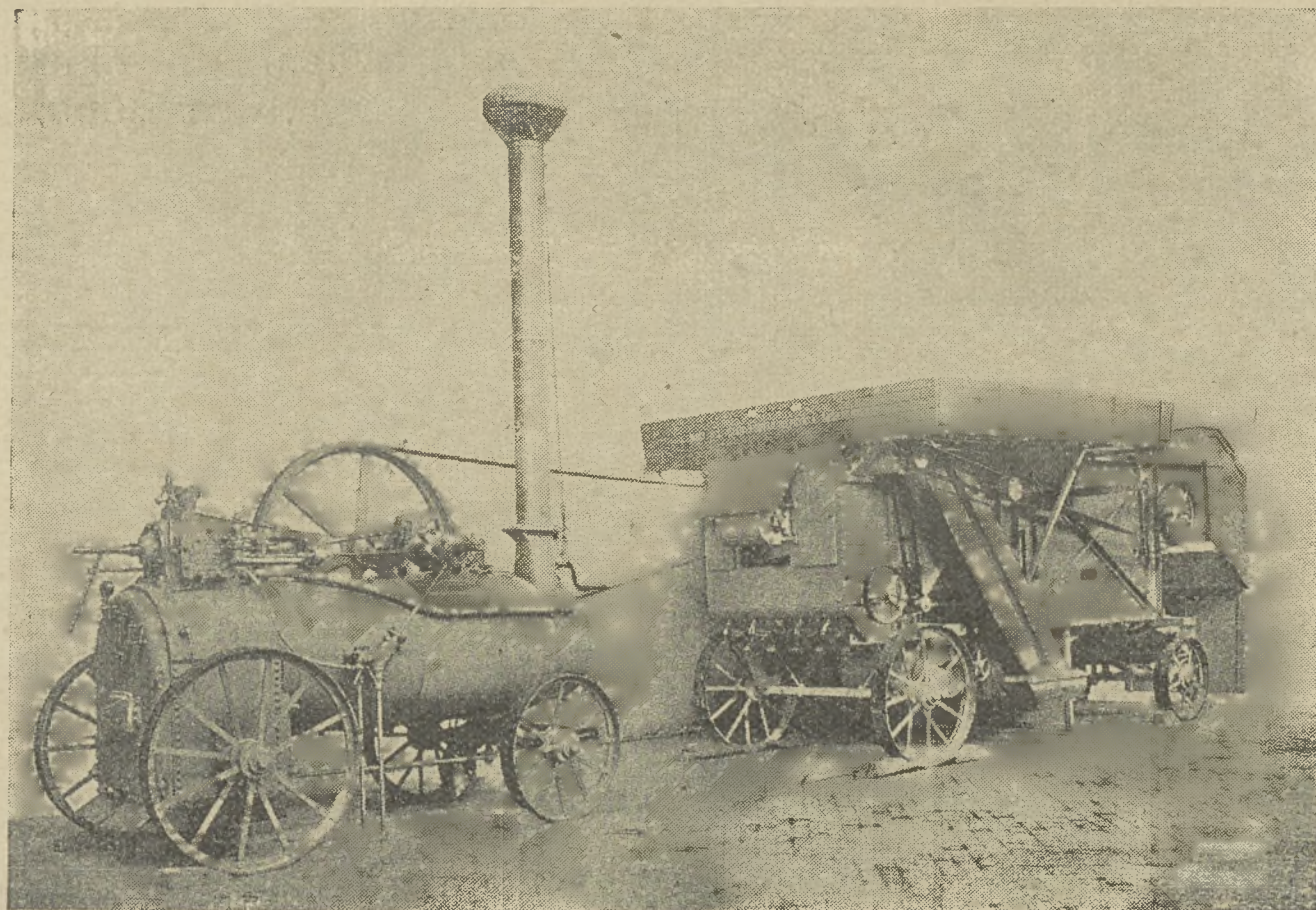

10 LÉGKÖRNYOMÁSÚ

legújabb szerkezetű

LOKOMOBILOK

Nagy munka-
képesség ::

Gazdaságos
üzem ::

Vaskeretű gőzcséplőgépek 1908-1909. évi szerkezet.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

† M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége,

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 57/a. szám.

Elismert gondos kivitelben szállít:

COLUMBIA kultivátorokat, Hermann-féle kukoricza-

kapálókat és mindennemű egysoros kapáló-eszközöket, LAAS-rendszerű többsoros kapálógépeket,

burgonyamivelő eszközöket,

SZÉNAGEREBLYÉKET,

SZÉNAFORGATÓKAT,

„OSBORNE” fűkaszálógépeket,

kévekötő és marokrakó **ARATÓGÉPEKET.**

Fiókraktárak: DEBRECZEN és TEMESVÁR.

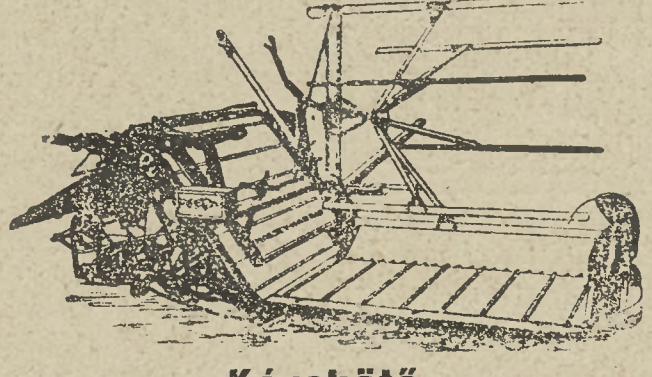

Iroda és kiállítási helyiség: V. ker., Alkotmány-utca 23. szám.

Acél szénagyűjtők, talajmivelő gépek stb. és gazdasági eszközök.

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik **fűkaszáló** és **kévekötő aratógépeket** óhajtának vásárolni, **saját** érdekükben kérjenek prospektust

MASSEY-HARRIS

Kévekötő,
MASSEY-HARRIS

Fűkaszáló, **MASSEY-HARRIS** Aratógépekről.
Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMP., TORONTO.
ÉSZAKAMERIKAI FŰKASZÁLÓ- ÉS ARATÓGÉPGYÁR.
A világ legszolidabb gyártmánya. Vezérképviselő:
Kornstein Gyula Sándor, Budapest, V., Alkotmány-utca 23.
Utazók és ügynökök uton nincsenek. Közvetlen kérdezősködések kéretnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított
1847.

Brausweller János
szab. chronometer- és műórás, főtalálója
a remontoir ingaóráknak stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pályázati hirdetmény

a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesületénél ujonnan rendszeresített

segédtitkári

állásra.

Pályázhatnak gazdasági akadémiát vagy gazdasági tanintézetet végzett oly gazdák, kik pár évi mezőgazdasági gyakorlattal és a szakirodalomban némi jártassággal bírnak. Az állás azonnal elfoglalható; véglegesítés egy évi próbaidő után történik. Pályázatok, okmányok hiteles másolataival és fényképpel ellátva, legkésőbb **f. évi július hó 1-éig** terjesztendők be az egyesületi elnökséghez Szombathelyre.
Szombathely, 1909. évi június hó 2-án.

Az elnökség.

Szénát és szalmát

nagy mennyiségben az ország bármely állomásán veszek. Átvétel eladó tetszése szerint. Préseléshez legmodernebb gőzpreseket adok és az áruért a legmagasabb árt fizetem.

Nyitrai Andor
széna- és szalma-nagykereskedő,
cs. és kir. katonai szállító

Pécsett.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára **3 korona.** Ajánlott küldéssel **3.45 korona.** Utánvétellel küldve **3.65 korona.** Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum-körút 7.**

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új kazal-, gép-, szekér- és repcze-ponyvák 40% engedménnyel kaphatók. NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. sz. Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kévekötő és kötélgyártás. Telefon 35—92. Táviratczim: Nagela.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, KÜLSŐ-VÁCZI-UT 80.
A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA GÉPEINEK ELADÁSA.

Garnitúrákra cserélő-üzletek költetnek.

Használt és jól javított cséplőkészletek.

Gépjavítások és alkatrészek mer-sekelt árban.

Benzinmotorok, takarmánykamrák s egyéb gépekre.

Mindennemű gazdasági gépek és eszközök. Érdeklődőknek felvilágosítás és árjegyzék ingyen.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

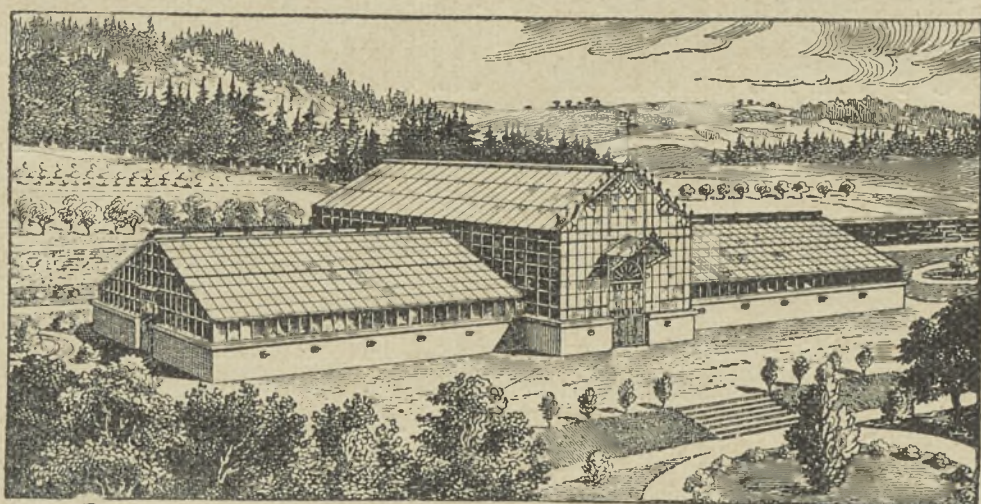
BUDAPEST.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMÉZROSTA** gőzcséplő gépek számára.

MELHORN OSZKÁR R. Schweinsburg.

Szegelő különleges gyár:

Pálmaházak, téli kertek, meleg- és hidegházak és bármely növényházak építésére, központi fűtések berendezésére legújabb szerkezetben és kiváló díszes kivitelben.

Magyarországi vezérképviselő:

Általános üzem- és ipari gépgyár:

Kogler és Roszner Budapest, V. ker., Váci-ut 26. szám.

Bármilyen felvilágosítással, tervrajzokkal és költségtervezetekkel készséggel szolgálunk. Meghívásra szakmérnökeink bármikor megjelenhetnek. Szíveskedjen megkeresni.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák**at gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvák**at, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vízvedreket, vizmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Eladó gépek

Egy db 25 lóerős egy lokomobilis **gőzeke** altalajfuróval, kifogástalan állapotban **K 9000.**— Egy drb tíz lóerős 1906-os veselevátorral, alig használt állapotban **K 9300.**—, továbbá két nyolc lóerős **cséplőgarnitúra** használt, de teljesen jó állapotban egyenként **K 2800,** mind a három magyar államvasuti gyártmány. Azonkívül **örlő- és darálómalom-berendezés** **K 2000.**—

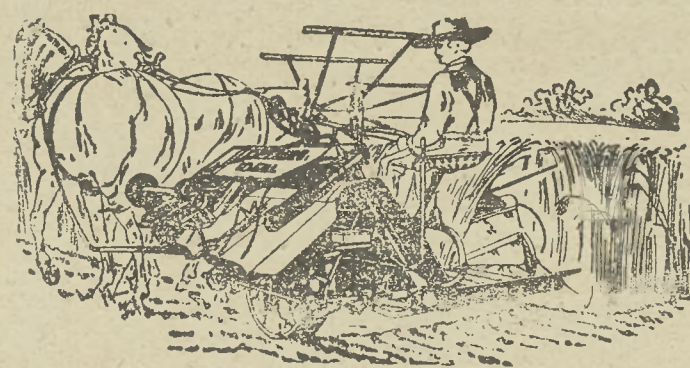
Kis-szántói intézőség
u. p. Bors, Bihar megye.

A legkedveltebb és legjobban bevált

Kéveköto-aratógépek
Marokrakó-aratógépek
Kaszálógépek, Gyűjtógépek a **Deering-félék.**

Ajánlja egyszersmind a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kitűnő **aczélekeit, kapáló- és töltögető-ekéit** és más egyéb legelőkéte-
sebb talajmivelő eszközeit és gépeit.

Mindezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küld:

PROPPER SAMU
mezőgazdasági gépüzlete
Budapest, V., Váci-körút 52.

Mc CORMICK

HARVESTING MACHINE COMP.,
CHICAGO U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 12. szám.

22 éves

aratógép használatban, a szerkezet és anyag felülmulhatlan jóságát igazolja.

Mc Cormick

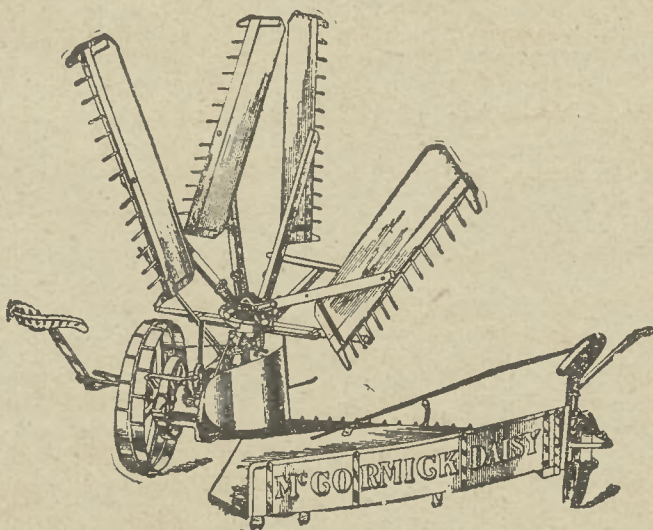
kéveköto-aratógéppel az aratás biztosítva van: :::

Legújabb amerikai gépkülönlegességek:

Sidedelivery szénagyűjtő és forgatógép.

Istállótrágyaszóró-kocsi.

Žarczásborona szállító- és rudhordó készülékkel.

Legújabb amerikai gépkülönlegességek:

Csövestengeri-darálógép

mindennemű szemestakarmány részére is alkalmas.

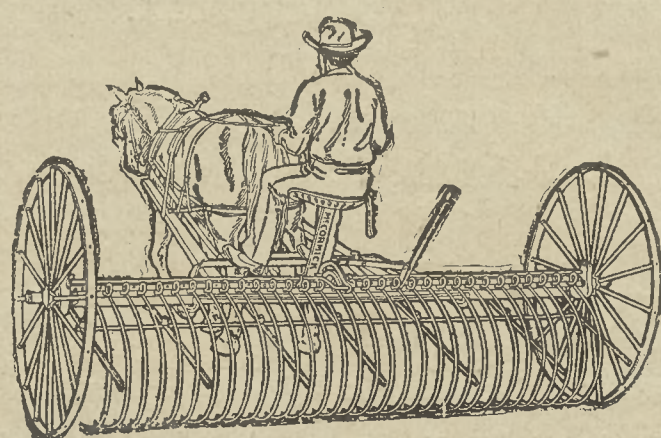
„OHIO“ tengeriszár-tépőgép

szalmaszeccsázásra és zöldtakarmány aprítására használható

A legjobb **takarmánykamra** és **cséplőmotor** az eredeti amerikai

I. H. C. Benzinmotor.

Katalogust és árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Acél-szénagyűjtő.

„New 4“ fűkaszalógép.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi, mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!

A lisztharmit legbiztosabb gyógy- és óvszere a Dr. ASCHENBRANDT-féle

RÉZKÉNPOR

mely a szőlőt egyttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kg.-os zsákban kg.-kint	bordói por	68 fillér
10 és 5 "	bordói por	72 "
2 "	bordói por	73 "
50 kg.-os zsákban kg.-kint	rézkénpor	45 fillér
10 és 5 "	rézkénpor	49 "
2 "	rézkénpor	50 "

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető a legtöbb vidéki fűszerkereskedésben!

A legolcsóbb és feltétlenül biztos ellenszere a szőlő peronosporájának a dr. Wagner Jenő és Emil, budapesti vegyészeti gyár által előállított

PRO VINO

mely a rézgáliczon kívül közömbösítésre és a tapadás előmozdítására szolgáló anyagokat is tartalmaz.

Üledéket nem képez! A perme ruganyosságánál fogva a szövetek növekedésével lépést tart! A „Pro Vino“ por nem romlik s egyik évről a másikra eltartható!

ÁRA loco Budapest raktár:

50 kg.-os zsákokban kg.-kint 55 fill.
10 és 5 " " " 58 "Aki szőlősgazdáink közül még nem használta ezt a szert, tessék **kicsinyben kísérletet tenni**, hogy a „Pro Vino“ kiválóságáról személyesen meggyőződhesen!

A por megrendelhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez

legelőnyösebben szerezhető be a

Szegedi kenderfonógyár részv.-társ.-nál Szegeden,

mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak I-a manilla kenderből évente 2500 métermázsa ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért kg-ként, kbelül 350 méter hosszúság mellett, legnagyobb, kbelül 50 kg. hordképességért, megfelelő gombolyításért **teljes felelősséget** vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal **bármely külföldi ajánlatnál**

100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban

szállítjuk a gazdaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kbelül 10%-kal olcsóbban ajánlott **hazai** fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.

Gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok stb. legjobb beszerzési forrása.

HOMOK

ARANY

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészzsel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb., Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva, Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin, a legkülönbözőbb arakban. — A 84. számú ismertetési broszúra ingyen. — Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett (Németország).

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszköztetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSŐ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfözde

héralpota). — Telefon: 97-05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Gazdasági eszköz eladás.

Herczeg Sulkowski József Mária aradvármegyei pankotai uradalma bérbe adatván, az egész gazdasági felszerelés folyó évi junius hó 29-én önkéntes árverés útján a legtöbbet ígérőnek darabonként is készpénzfizetés ellenében el fog adatni.

Az árverés **Pankotán reggeli 9 órakor veszi kezdetét** az uradalmi iroda épületnél; ezen uradalmi épület magában Pankota községében és a vasuti állomás közvetlen közelében fekszik.

Eladásra kerül:

3 garnitura gőzcsepplógép, 2 szalmakazalozó gép, körfűrészek, tüzfecskendők, gabona-rosták, trieurok, 20 darab különféle vetőgép, 16 darab Cormick-féle kévekötő aratógép, 10 darab Deering-féle fűkaszáló-gép, 10 szénagyűjtő gereblye, szénaforgató gépek, tengeri-, czirok- és répa-kapáló gépek, szecsavágók, répavágók, gőz- és kézi hajtásra berendezett tengerimorzsolók, daráló malmok és olajpogácsa-zuzók, 120 darab Sack-eke, grubberok, extrirpatorok, fa, vasgyűrűs és rögtörő hengerek, különféle boronák és egyéb gazdasági gépek.

120 darab ökörszekér, 30 darab ígás kocsis, vizeslajtók, gazdasági kocsik, bodonkák, ökör, ló és tiszti szánok.

Minden egyes eladás alá kerülő tárgy azonnal használatba vehető, kifogástalan jó karban van.

Bővebb felvilágosítást ad kérdésre

az uradalmi felügyelőség Pankotán (Aradvármegye).